

Înainte de conciliul de la Niceea

*~ Primii adepți ai Profetului
Isus (Pacea fie asupra sa!)~*

[Română – Romanian – روماني]

*‘Abd Al-Haq ibn Kofi ibn Ash-Ashanti
‘Abd Ar-Rahman Bowes*

Traducere:

**EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER
(EIRC)**

& Oana Fialcofschi

Revizuit de: Mariam Oana

ما قبل مجمع نيقية

عبد الحق آل أشانتي - عبد الرحمن باو

ترجمة:

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& وانا فيالكوفسكي

مراجعة: مريم وانا

În numele lui Allah Ar-Rahman (Cel Milostiv), Ar-Rahīm (Cel Îndurător)

Introducere

În timp ce caută adevărul, cercetătorul sincer vrea fapte, iar această lucrare scurtă este destinată puținelor persoane oneste care încearcă să cunoască credința originală a celor care au urmat învățăturile Profetului Isus (Pacea fie asupra sa!).

Înainte de conciliul de la Niceea nu trebuie văzută ca o lucrare de „propagandă islamică” sau ca o lucrare părtinitoare, ci, mai degrabă, ea trebuie privită cu sinceritate ca o dovadă pe care învățații calificați au adus-o. Această lucrare își dorește, de asemenea, să treacă peste bazatul pe Biblie și de citarea în mod orbesc din ea, cu scopul de a demonstra adevăratele învățături ale Profetului Isus (Pacea fie asupra sa!). Chiar dacă, în mod evident, există ceva adevăr în Evanghelia, acestea nu reprezintă purul Injil (Evanghelia), care este menționată în Coran ca fiind adusă de Isus (Pacea fie asupra sa!).

Evaluând comparațiile dintre creștinismul timpuriu și Islam, faptele au fost puse la dispoziția cititorului și prezentate într-o manieră accesibilă, care nu dorește să fie ostilă. Depinde doar de cititori să își facă propriile idei și să tragă concluzii cu la dovezile prezentate.

Realizată în ultimii 300 de ani, o astfel de cercetare nu este un fenomen nou. John Toland, spre exemplu, a scris cartea sa – „***Nazarinenii***”, în anul 1718, în care a observat credințele și practicile similare dintre primii ucenici ai lui Isus (Pacea fie asupra sa!) și musulmani. De asemenea, John Biddle a scris cartea „***Adevărata opinie cu privire la Sfânta Treime***

(Douăsprezece argumente)”, în anul 1653, Joseph Priestly a scris opt cărți, printre care „**O istorie generală a Bisericii**”, publicată în anul 1802 și „**O istorie a modificării creștinismului**”, publicată în anul 1871. A.C. MacGiffert a scris „**O istorie a creștinismului în epoca apostolică**”, publicată în anul 1897, „**Crezul apostolic**”, publicată în anul 1902 și „**Dumnezeul primilor creștini**” în anul 1924.

Descoperirea Codex-ului Sinaiticus, primul manuscris aproape complet (secolul al patrulea), a adus cu ea mai multe dovezi pe care le pot folosi oamenii de știință. Folosind sursele cele mai vechi și cercetările recente bazate pe descoperirile manuscriselor creștine timpurii, cititorul va fi alimentat cu ceea ce este acceptat ca fiind autentic.

În timpul conversațiilor făcute pe parcursul realizării acestei lucrări, am putut observa că mulți creștini evanghelici ar argumenta că învățații creștini citați în această lucrare „nu sunt prea creștini”, spre exemplu. Unul dintre membrii asociației „Hyde Park Corner Christian Fellowship”¹ chiar a mers atât de departe încât a afirmat că nu există nici măcar un singur teolog care ar putea fi numit creștin, pentru că el simte că teologia este un dușman al creștinismului. Cu siguranță, este adevărat că majoritatea teologilor nu înțeleg că Biblia a fi „o Revelație Divină”, ci mai degrabă o combinație de inspirație, comentarii și interpretare. În multe cazuri, acești teologi vor spune că Isus însuși (Pacea fie asupra sa!) a fost „Revelația Divină” și se vor simți perfect liberi să respingă ideea că Biblia este nealterată.

Prin urmare, este de înțeles faptul că acei creștini care cred în Biblie ca fiind un tot nemodificat devin ostili la astfel de învățați. Cu toate acestea, dezaprobarea creștin evanghelică a

¹ Acesta este un grup bine cunoscut și destul de peculiar, care cuprinde o gamă largă de evangheliști creștini fundamentalști din zona Londrei, activi în propagarea creștinismului evanghelic la Colțul Vorbitorului din Hyde Park, Londra

teologilor este destul de contradictorie și nerezonabilă. Acest fapt este contradictoriu, deoarece doctrina creștină a crescut pe baza teologiei și, totodată, nerezonabil, pentru că cei mai mulți creștini ar fi recunoscători că teologia „le-a explicat” multe aspecte ale credinței lor.

Cei mai mulți dintre cărturarii pe care i-am citat sunt, din cunoștințele noastre, creștini practicanți. De exemplu, cartea lui James Dunn „**Hristologia în devenire**” este reprezentativ pentru acest fapt. În timp ce el spune la un moment dat că „**nu există nicio dovadă reală în tradițiile timpurii ale lui Isus despre ceea ce ar putea fi numit ca fiind o conștiință a divinității**” (pagina 60), el nu face nicio încercare pentru a-și cere scuze pentru convingerea sa în creștinismul trinitar. Este pur și simplu faptul că el este creștin. De asemenea, învățatul în Noul Testament, regretatul Michael Ramsey, a fost un arhiepiscop al Bisericii Anglicane, a fost creștin. Suntem pe deplin conștienți de faptul că unii dintre scriitorii pe care i-am citat sunt creștini, astfel încât oamenii ar trebui să accepte cercetările lor dedicate.

Putem să observăm, de asemenea, ceea ce Heikki Räisänen, un creștin interesat în dialogul creștino-musulman, a scris:

„Astăzi este clar pentru învățații în Noul Testament că nu există nici pe departe ceva în Noul Testament care să se asemene cu doctrina Trinității. Această realizare poate fi, în sine, un punct de plecare proaspăt pentru un dialog.”²

În această carte, nu urmează să judecăm dacă ei sunt într-adevăr creștini sau nu, și nici creștinul evanghelic necalificat și emoțional nu ar trebui să emită astfel de judecăți. Această broșură își dorește, pur și simplu, să fie o bază de cercetare pentru cercetătorul sincer.

Cele mai multe dintre scrierile acestor istorici, cercetători și cărturari au referiri bune și am avut grijă, atunci când am citat

² Heikki Räisänen, *Portretul lui Isus în Coran*, 1980, p.127

din surse mai controversate, să ne asigurăm că ei au oferit referințe ca dovadă a autenticității.

Spre exemplu, am descoperit în **Sfântul Sânge și Sfântul Graal**, de Lincoln, Baigent și Leigh (1982), o trimitere la un text din Pergamentele Nag Hammadi. Deși este evident că lucrarea lor este plină de presupuneri inacceptabile, a fost posibil să se facă investigații suplimentare pentru a descoperi că textul în cauză din Pergamentele Nag Hammadi într-adevăr există.

Există o serie de surse pe care le-am folosit, cărți care conțin opinii subiective și obiective. În astfel de cazuri, am ignorat în mare măsură presupunerile și teoriile lor și am citat doar din ceea ce poate fi numit „fapt stabilit”. De exemplu, am făcut referire la **Cele cinci Evanghelii** (1993) a celor de la „Seminarul Isus”. În timp ce corpul principal al muncii lor se ocupă cu demitologizarea Evangheliilor și folosirea unui consens de „opinie” pentru a stabili autenticitatea spuselor lui Isus (Pacea fie asupra sa!), care poate fi inacceptabil, am citat din cartea lor ceea ce este atestat cu dovezi istorice.

Mai important decât atât, Allah menționează în Coran:

„(...) Ei nu urmează decât bănuiala și ceea ce poftesc sufletele, în vreme ce de la Domnul lor le-a venit călăuzirea.”
[Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt, 53:23]

În unele cazuri, sursele pe care le-am folosit pot fi antagonice față de Islam, însă, ceea ce este mai frapant este să descoperim că există o paralelă între creștinismul timpuriu ale acestor studii și Islam. Adesea, acest lucru pare a nu fi aparent pentru scriitori, însă, la anumite ocazii, unii sunt încă pregătiți să admită această paralelă. Spre exemplu, Hans Küng și colab. scrie că **„Paralele tradiționale și istorice dintre creștinismul iudaic și islam sunt inevitabile.”**³

³ Creștinismul și religiile lumii - căi de dialog cu Islamul, Hinduismul și Budismul, 1986, p. 124

Hans-Joachim Schoeps⁴ ajunge la o concluzie similară cu cea a profesorului Eisenman. Într-adevăr, așa cum am menționat anterior, cunoașterea asemănărilor dintre creștinismul timpuriu și Islam a fost studiată temeinic.

Scriitori precum Francis David (1510-1579), Miguel Servet (1511-1553), Adam Neuser (circa 1570) și John Toland (în 1718) au descris astfel de paralele acum câteva sute de ani!⁵

*Evident, noi scriem ca musulmani, dar am făcut tot posibilul să nu prezentăm informații greșite. După ce noi înșine am trecut prin procesul de „a reveni la Islam”, înțelegem dificultățile în a cunoaște exact **cine** spune adevărul. Când am vorbit cu creștinii înainte de a începe această compilație de citate, am fost interesați de faptul că puțini erau conștienți de materialul istoric despre primii ucenici ai lui Isus (Pacea fie asupra sa!), precum și de studiile a mulți cercetători, istorici și teologi, și de originile și de dezvoltarea creștinismului.*

Prin urmare, am cernut prin speculațiile a numeroase cărți și articole despre creștinismul timpuriu să prezentăm cititorului date concrete, în lumina Islamului. Astfel, invităm cititorul să reflecteze sincer și prin, Voia lui Allah, el va înțelege și in shā' Allah va cunoaște adevărul.

⁴ Teologie și istorie în creștinismul iudaic, 1949, p. 342

⁵ A se vedea Adriaan Reland, *Tratate cu privire la mahomedani* (secolul 18), pp. 215-220; de asemenea W.C. Garnett, *Francis David - Fondatorul unitarianismului* (1914); R.H. Bainton, *Ereticul vânat* (1953); D.B. Parke, *Epopeea unitarianismului* (1957), pp. 5-6

Răstignirea⁶

Allah spune în Coranul cel Glorios:

„Și din pricina vorbelor lor: «Noi l-am omorât pe Mesia Isus, fiul Mariei, Trimisul lui Allah!», în vreme ce ei nu l-au omorât, nici nu l-au răstignit pe cruce, ci a fost făcut (cineva) să semene cu el! Cei care au avut păreri diferite în privința lui (Isus), au fost în îndoială (în legătură cu moartea lui); ei nu au avut cunoștință sigură despre ea (moartea lui), ci doar au urmat unor presupuneri. De bună seamă, nu l-au omorât”
[Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt, 4:157]

Afirmația coranică conform căreia Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a fost nici ucis, nici răstignit și că altcineva a fost ucis, care credeau că ar fi fost Isus (Pacea fie asupra sa!), este foarte mult în favoarea Originii Divine a Coranului. Mulți susțin că dacă Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) ar fi fost un falsificator, răstignirea ar fi ultimul detaliu pe care el l-ar fi „schimbat”. Cu toate acestea, un studiu mai aprofundat relevă că creștinii din era preislamică au urmat doctrine la fel de diverse așa cum o fac și astăzi. Printre aceste credințe a fost și aceea că Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a fost răstignit și multe secte creștine timpurii au negat chiar că răstignirea ar fi avut loc. Acest lucru conduce la întrebarea: de ce au negat răstignirea lui Isus (Pacea fie asupra sa!)?

H.M. Gwatkin, în cartea „Istoria timpurie a Bisericii” afirmă:

„Piatra de încercare a epocii creștinismului timpuriu nu a

⁶ Un capitol din carte nepublicată de Da‘wah *Înainte de conciliul de la Niceea*, de Tim Bowes (‘Abd Ar-Rahman) și Paul Addae (‘Abd Al-Haq), scrisă de cei doi pe parcursul studiilor la Școala de Studii Orientale și Africane, de la Universitatea din Londra

*fost atât de mult divinitatea lui Isus, cât răstignirea lui”.*⁷

Unele dintre primele grupuri care au urmat calea lui Isus (Pacea fie asupra sa!) și, de asemenea, o serie de alte surse istorice, altele decât Coranul, confirmă faptul că Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a murit pe cruce. John Toland, în lucrarea sa *Nazarinenii* menționează că Plotin, care a trăit în secolul al IV-lea, a afirmat că a citit o carte numită *Călătoriile apostolilor* care se refera la tradițiile lui Petru, Ioan, Andrei, Toma și Paul. Printre altele, cartea a declarat că Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a fost răstignit, ci, mai degrabă, altcineva a fost în locul lui și, prin urmare, Isus (Pacea fie asupra sa!) și apostolii săi au râs de cei care credeau că Isus (Pacea fie asupra sa!) a murit pe cruce⁸, asemănătoare cu credința lui Basilides și adepții/ studenții lui, care au fost cunoscuți sub numele de basilidieni.⁹

H. Lincoln, Michael Baigent și Richard Leigh, în aclamata lor lucrare controversată și criticată *Sfântul Sânge și Sfântul Graal*¹⁰ menționează un text istoric, *Pergamentele Nag Hammadi*¹¹, afirmând că aceste pergamente conțin un manuscris intitulat *Tratatele lui Set*. Aici se menționează că Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a fost răstignit, deși o răstignire a avut loc, dar Simon din Cirene a fost victima și nu Isus (Pacea fie asupra sa!).

J. Stevenson, un conferențiar în divinitate de la Universitatea Cambridge, subliniază că Irineu descrie învățăturile lui Basilides. În timp ce Basilides și adepții săi credeau că Isus (Pacea fie asupra

⁷ Volumul 1, p.11

⁸ John Toland, *Nazarinenii* (1718), p.18

⁹ J. Stevenson (ed.), *Un Nou Eusebiu - documente reprezentative ale Istoriei Bisericii la 337 d.Hr.* (Londra: SPCK, 1957), p.82

¹⁰ (1982), p.409

¹¹ Descoperit în luna decembrie 1945, în orașul Nag Hammadi, în stâncile care ocolesc Nilul prin Egiptul de Sus de către un fermier egiptean pe nume Muhammad ‘Ali. Manuscrisele au fost studiate de savantul și comerciantul francez de antichități Jean Doresse, care lucra la Cairo pentru un distribuitor de antichități

sa!) era Dumnezeuul evreilor si alte lucruri ciudate despre crearea Universului, cu privire la răstignirea lui Isus (Pacea fie asupra sa!), ei au spus:

„Apoi, el a apărut pe Pământ ca un om, la națiunile acestor puteri și miracole forjate. De aceea, el nu a suferit moartea el, ci un anumit Simon din Cirene, fiind obligat, a purtat crucea în locul său. Simon a fost schimbat cu el, astfel încât ar putea fi considerat a fi Isus și a fost crucificat, ca urmare a ignoranței și a erorii”.¹²

Cerintus¹³, un contemporan al lui Petru, Pavel și Ioan, a negat, de asemenea, faptul că Isus (Pacea fie asupra sa!) a murit pe cruce și a afirmat că Hristos (Pacea fie asupra sa!) nu a suferit, pentru că era o ființă spirituală.¹⁴ „Carpocrațienii” credeau, de asemenea, că Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a murit pe cruce, ci o altă persoană care îi semăna.

De asemenea, comunitatea timpurie de creștini, numită „docetae”, a considerat că Isus (Pacea fie asupra sa!) nu a avut niciodată un corp fizic real, ci doar un corp aparent sau iluzoriu. Prin urmare, răstignirea a fost una aparentă și nu reală.¹⁵

În Evanghelia după Marcu (15:21), cuvântul grecesc tradus ca „a transporta”, unde Simon din Cirene „transportă” crucea, ar trebui să fie de fapt tradus ca „a îndura”. Există unii care susțin că acest lucru indică faptul că Simon din Cirene a purtat crucea și a fost răstignit în realitate și nu Isus (Pacea fie asupra sa!).

Aceasta, desigur, este în în acord cu credințele altor grupuri timpurii care au urmat calea lui Isus (Pacea fie asupra sa!). Simon din Cirene nu este menționat nicăieri în tradiția biblică și un studiu grecesc este, prin urmare, necesar.

Toate aceste noțiuni cu privire la răstignire diferă de

¹² *Un nou Eusebiu*, pp. 81-82

¹³ Adepții lui erau cunoscuți sub numele de “Cerintieni »

¹⁴ *Un nou Eusebiu*, p.96

¹⁵ Leonard George, *Enciclopedia ereziilor și a ereticilor* (1995) și *Un nou Eusebiu*, pp. 47-48, 96, 101-102 și 152

înțelegerea creștin-ortodoxă, ilustrând că au existat într-adevăr diverse convingeri printre primii ucenici ai lui Isus (Pacea fie asupra sa!). Aceștia ar putea fi ulterior considerați drept „eretici” de creștin-ortodocșii cu convingerile mult mai departe de învățăturile, credința și practica lui Isus (Pacea fie asupra sa!).

O altă dovadă interesantă din Evanghelia lui Marcu, capitoul 15, este pasajul care informează de Pontius Pilat, care nu i-a găsit nicio vina lui Isus (Pacea fie asupra sa!), a considerat că este potrivit să-l elibereze:

„În urma unui obicei de Paște necunoscut în afara Evangheliilor, Pilat a oferit să elibereze un prizonier evreu și l-a sugerat pe Isus, dar mulțime ... a cerut ca Pilat să-l elibereze pe Baraba și să-l răstignească pe Isus”.¹⁶

În cele mai vechi manuscrise grecești, Baraba a fost menționat ca fiind „Isus Baraba”. Acest lucru este deosebit de interesant, după cum Gregory Shaw scrie:

„În afara Evangheliilor, nimic nu este cunoscut despre Baraba. Numele lui este aramaic și înseamnă «fiul tatălui» (*Abba), care indică, în mod ironic, statutul oferit exclusiv lui Isus”.¹⁷

De aici reiese atunci că nu este clar cine a fost de fapt răstignit, deoarece ambele personaje au avut exact același nume! De fapt, cel care a fost eliberat ar putea fi mai ferm identificat cu cel despre care creștinii insistă că ar fi fost răstignit. Ca și cum nu era de ajuns, aceasta ar indica de altfel că „fiul tatălui” nu a fost un titlu exclusiv, așa cum unii creștini susțin referitor la cuvântul „Abba”.

A existat argumentul că, deoarece răstignirea este menționată de către istoricii Josefus și Tacitus, acest lucru dovedește că Isus

¹⁶ Bruce Metzger și Michael Coogan (eds.), *Însoțitorul din Oxford pentru Biblie* (Oxford University Press: 1993), p.74

¹⁷ Ibidem

(Pacea fie asupra sa!) a fost răstignit. Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că Josefus și Tacitus pur și simplu afirmă că un adorator pios al lui Dumnezeu, numit Isus, a trăit, a predat învățăturile sale și mai târziu a fost răstignit. Relatările lor nu sunt relatări de martori oculari, ci, cel mai probabil, din auzite, din cauza vacarmului masiv din zonă, provocat de impactul lui Isus (Pacea fie asupra sa!) asupra evreilor și a romanilor. Acest lucru, de fapt, în cazul în care Josefus s-a născut doar în jurul anului 38 d.Hr., indică faptul că el a fost un istoric și nu un martor ocular. Geza Vermes de la Universitatea Oxford a arătat că lucrările lui Josefus au fost modificate de către creștinii de mai târziu, care au introdus propria versiune asupra evenimentelor din scrierile lui Josefus.

Creștinismul timpuriu

Allah une în Coranul cel Sfânt:

„O, voi, cei care credeți! Fiți ajutoarele (în ceea ce privește religia) lui Allah, așa cum Isa (Isus), fiul lui Mariam (Maria), le-a spus discipolilor săi: «Cine sunt ajutoarele mele (în religia) la Allah?» Discipolii au răspuns: «Noi suntem ajutoarele (în religia) lui Allah!» Apoi, o parte dintre fiii lui Israel a crezut și un grup (dintre ei) nu a crezut (spunând cuvinte urâte la adresa lui Isus și a mamei sale). De aceea Noi (adică Allah) i-am ajutat pe aceia care au crezut (că Isus este un Mesager și un Rob al lui Allah; în Profeției lui Mohammed, din moment ce el a confirmat credința lor în Profeția lui Isus) împotriva dușmanilor lor și astfel au devenit ei învingători (cei mai puternici).” [Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt, 61:14]

La înălțarea sa, Isus (Pacea fie asupra sa!) a lăsat în urmă o multitudine de adepți care se bazează pe ceea ce el i-a învățat despre adorarea lui Dumnezeu¹⁸. Potrivit Coranului, el nu a spus nimic despre Dumnezeu sau despre el însuși ce nu ar fi avut dreptul să spună. El a fost un om și un Profet, care le-a spus adepților săi să se închine unui Singur Dumnezeu, precum musulmanii. Cu toate acestea, pentru creștini, toate acestea sunt fără importanță, deoarece ei nu consideră Coranul ca fiind Cuvântul lui Dumnezeu.

Prin urmare, obiectivul acestei secțiuni este acela de a prezenta informațiile cercetătorilor pe această temă.

¹⁸ Conceptul unitarian de Dumnezeu și natura umană profetică a lui Isus (Pacea fie asupra sa!), au fost ținute de numeroase comunități timpurii care și-au bazat modul lor de viață pe învățăturile lui Isus (Pacea fie asupra sa!), precum ebioniții, nazarinenii, cerintienii, basilidienii, carpocratienii, hipsistarienii, simachianii și elcheesații.

În jurul anului 90 d.Hr., *Păstorul lui Herma* a fost considerată a fi o carte a revelației de către Biserică, după spusele lui E.J Goodspeed și este una dintre cele două cărți găsite în *Codex Sinaiticus*, care nu au fost incluse în Biblia modernă¹⁹. În ea, sunt douăsprezece porunci și prima este:

„Înainte de toate, crede că Unul este Dumnezeu, care a întocmit toate, a adus toate din neființă în ființă și El cuprinde toate chestiunile, iar El Singur este necuprins. Așadar, pune-ți încredere în El și teme-te de El și, temându-te de El, să te înfrânezi. Ține cont de această Poruncă și îndepărtează-te de la orice răutate, îmbracă-te cu toată virtutea dreptății și vei trăi pentru Dumnezeu, dacă vei păzi porunca aceasta.”

Aici, Dumnezeu este Unul și El este necuprins, fi comparat cu afirmația anglicană de credință (**Crezul niceean**), este după cum urmează:

„Cred întru Unul Dumnezeu, Tatăl Atotștiitorul, Făcătorul Cerului și al Pământului, tuturor văzutelor și nevăzutelor.

Și întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut; Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

Care pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din Ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria, și S-a făcut om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat.

Și a înviat a treia zi, după Scripturi.

Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

Și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui

¹⁹ *Părinții Apostolici* (1950)

împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl porcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin proroci.”

Potrivit lui Theodore Zahn în *Articole din Crezul Apostolic*,²⁰ până în jur de 250 d.Hr., mărturisirea de credință era pur și simplu: „*Eu cred în Dumnezeu, Cel Atotputernic*”, care astăzi este doar un element al crezului anglican. J.R. Harris l-a citat pe Aristedes, un apologet creștin timpuriu, spunând că „*La început, cultul creștin a fost mai monoteist și pur decât cel al evreilor.*”²¹

În timpul istoriei timpurii a Bisericii creștine, a existat un grup prosper numit „ebioniți”. Despre originea termenului, Robert Wilken spune că acest cuvânt ebraic înseamnă „persoane sărace” și continuă să explice că nu există nicio dovadă care să susțină afirmația unor scriitori creștini cum că acesta este derivat de la o persoană numită „Ebion”. El subliniază:

„Originea, istoria și caracterul distinct a ebioniților a fost supusă la dezbateri intense în ultimii ani. Este posibil ca ebioniții să ajungă până la cea mai îndepărtată perioadă a istoriei creștine, în care cei mai mulți creștini erau evrei, iar unii au continuat să observe legea iudaică. Dacă este astfel, ar fi primul exemplu de mișcare creștină în iudaism, care, în cele din urmă, a fost lăsat în urmă așa cum creștinismul s-a adaptat la aflusul de convertiți dintre neamuri. Acești creștini, în cele din urmă, au devenit un grup distinct care, împreună cu alte grupuri (de exemplu, gnosticii), au fost respinși și considerați ca fiind eretici de către marea Biserică emergentă. Ei sunt uneori identificați ca fiind minim (ereticii) menționați în Talmud. Ebioniții au fost evrei care l-au acceptat pe Isus din Nazaret ca fiind Mesia (Hristos), continuând să își mențină și identitatea lor ca evrei. Ei cultivă relațiile cu evreii, precum și cu creștinii, deși nu sunt bine primiți

²⁰ (1899), pp. 33-37

²¹ J.R. Harris, *Celsus și Aristedes* (1921)

de nici unii dintre ei. Au urmat legea iudaică, insistând pe circumcizie, păstrând Sabatul și celebrarea festivalurilor evreiești (Yom Kippur, Paște etc.) și respectarea legilor dietetice (de exemplu, abținerea de la carne de porc) și alte obiceiuri evreiești. Ei l-au repudiat pe apostolul Pavel, din cauza denigrării legii evreiești. Ei l-au văzut pe Isus ca fiind un Profet, un om de excepție în linia de Profeți evrei (așa cum este descris în Deuteronom, 18:15) și au negat nașterea lui din Fecioară. Ei au justificat modul lor de viață prin apelul la exemplul de viața lui Isus. El a fost circumcis, a ținut Sabatul și a sărbătorit festivalurile evreiești, învățându-i pe oameni că toate poruncile legii ar trebui să fie respectate. Ei au sărbătorit Paștele în aceeași zi în care evreii au sărbătorit Paștele, și au ținut orașul Ierusalim la mare cinste".²²

Mai mult decât atât, au existat alte secte creștine evreiești, după cum spune Wilken, incluzându-i și pe nazarineni²³, simachiani și elchesaiți. Deoarece este dificil să se distingă unul de la altul, el sugerează că termenul de „ebionit” ar fi putut fi folosit pentru a caracteriza orice formă de creștinism evreiesc, care a pus accent pe respectarea legii. Ebioniții aveau propriile lor Evanghelii și scriitori antici, conform lui Wilken, care menționează trei Evanghelii creștine evreiești. Wilken scrie:

„A existat o renaștere a creștinismului evreiesc în secolul al patrulea, încurajat de mesianismul evreiesc... după această perioadă, se știi prea puține despre ebioniți”.

Potrivit *Enciclopediei lui Compton*, creștinii evrei timpurii au fost persecutați pentru că au recunoscut că Isus (Pacea fie asupra sa!) era Mesia cel așteptat, în timp ce autoritățile evreiești l-au considerat a fi un impostor și un trădător:

„Primii creștini au fost toți evrei. Ei au rămas în Ierusalim și

²² *Enciclopedia religiilor*, p. 576

²³ Ei credeau în nașterea din Fecioară și că Isus (Pacea fie asupra sa!) a fost un Profet și Mesia popoarelor evreiești

au luat parte la ritualurile religioase din Templu. Ei s-au diferențiat de semenii lor evrei numai prin faptul că ei credeau că Mesia a venit. Dacă ar fi păstrat tăcerea cu privire la convingerea lor, ei ar fi putut foarte bine să rămână o sectă din cadrul iudaismului. Cu toate acestea, ei au insistat în a predica pentru toți cei care vroiau să asculte că Isus, pe care autoritățile evreiești l-au persecutat, a fost cel pe care Israel l-ar fi așteptat demult. Această propovăduire a stârnit o mare ostilitate din partea liderilor religioși și primii creștini au fost persecutați... acești creștini nu au avut niciun gând de a se aventura dincolo de limitele Israelului cu mesajul lor.”²⁴

Conceptul unitarian de Dumnezeu și natura umană profetică a lui Isus (Pacea fie asupra sa!) au fost deținute de numeroase comunități timpurii, care și-au bazat modul de viață pe învățăturile lui Isus (Pacea fie asupra sa!), precum ebioniții, nazarinenii, cerintienii, basilidienii, carpocratienii, hipsistarienii, simachianii și elchesaiții.

Creștinii trinitarieni subliniază faptul că aceste grupuri „au fost întotdeauna văzute ca fiind eretice de către Biserica timpurie”, prin aceasta ei înțelegând Biserica predominantă, fără a încerca să stabilească dacă această Biserică a urmat învățăturile autentice. Pentru a-l repeta pe Wilken, ebioniții, spre exemplu, au fost „în cele din urmă lăsați în urmă, precum creștinismul s-a adaptat la aflusul de convertiți dintre neamuri. Acești creștini, în cele din urmă, au devenit un grup distinct, care, alături de alte grupuri (de exemplu, gnosticii), au fost respinși considerați eretici de către marea Biserică emergentă.”²⁵

Acest fapt arată că așa-numita Biserică „eretică” a fost respinsă printr-un creștinism „emergent”. Cu alte cuvinte, adepții mai vechi ai învățăturilor lui Isus (pacea fie asupra sa!) urmau să fie condamnați de adepții ulterioari ale unei credințe adoptate.

²⁴ *Enciclopedia lui Compton, creștinism*, (CD - ROM Biblioteca de Acasă 1997)

²⁵ *Enciclopedia religiilor*, p. 576

În *Teologia și istoria creștinismului evreiesc*, Hans-Joachim Schoeps, preluând cercetările lui Harnack și Schlatter și completându-le cu studii de C. Clemen, T. Andrae și H.H. Schaeder, ajunge la următoarea concluzie, în linii mari justificată:

*„Deși nu este posibilă stabilirea unei dovezi exacte a conexiunii, dependența indirectă de Mohammed în creștinismul evreiesc sectar este aflată dincolo de orice îndoială. Acest lucru ne lasă cu un paradox de dimensiuni cu adevărat istorice: în timp ce creștinismul evreiesc din Biserică a ajuns la limită (a dispărut), el a fost păstrat în Islam și, în ceea ce privește unele dintre impulsurile sale motrice, cel puțin, acesta a durat până în era noastră.”*²⁶

Hans Küng și colab. constată că *„paralele tradiționale și istorice dintre creștinismul-iudaic timpuriu și Islam sunt inevitabile”*.²⁷

John Toland, în anul 1718, a concluzionat:

*„Întrucât nazarinenii sau ebioniții sunt unanim recunoscuți de toți istoricii bisericești ca fiind primii creștini sau cei care l-au crezut din rândul evreilor, care erau poporul și apostolii săi, cu care a trăit și a murit și care au fost martori la acțiunile sale, având în vedere acest lucru, mă întreb: oare nu ar trebui ca ei să fie primii (fiind acuzați a fi primii eretici) care să formeze concepții greșite despre doctrinele și planurile lui Isus? Și cum se face că neamurile, care au crezut în Isus doar după moartea sa din predicarea și informațiile oamenilor care nu l-au cunoscut pe Isus, au noțiuni mai reale despre doctrină și despre Isus, sau de unde puteau avea informațiile, dacă nu de la evreii credincioși?!”*²⁸

²⁶ Hans-Joachim Schoeps, *Teologia și istoria creștinismului evreiesc* (1949), p.342

²⁷ Hans Küng (ed.), *Creștinismul și religiile lumii - căi de dialog cu Islamul, Hinduismul și Budismul* (1986), p.24

²⁸ John Toland, *Nazarinenii* (1718), pp.73-76

Este Isus (Pacea fie asupra sa!) Dumnezeu?

Hasting, în *Dicționarul Bibliei*, spune: „Este îndoielnic faptul ca Isus să fi folosit expresia «Fiul lui Dumnezeu» pentru a se referi la el însuși.”

Adrian Thatcher a scris: „Nu există nici măcar un singur savant competent al Noului Testament care să fie pregătit să apere părerea că cele patru cazuri de utilizare absolută a expresiei «Eu sunt» din Evanghelia după Ioan, sau cele mai multe dintre celelalte utilizări, îi pot fi atribuite, din punct de vedere istoric, lui Isus”.²⁹

David Brown a afirmat că: „Există dovezi bune care sugerează că Isus nu s-a văzut niciodată pe sine a fi cu adevărat un obiect adecvat de cult”, este „imposibil să se întemeieze vreo solicitare privind divinitatea lui Hristos pe conștiința sa odată ce vom abandona portretul tradițional. după cum se reflectă într-o literală înțelegere a Evangheliei după Ioan.”³⁰ „Însă”, spune el, „este incoerent să presupunem că o minte umană ar putea fi conștientă de propria sa divinitate.”³¹

Arhiepiscopul și savantul Noului Testament, Michael Ramsey, a scris: „Isus nu a pretins divinitatea pentru el însuși.”³² De asemenea, el a afirmat: „Titlul de «Fiu al lui Dumnezeu» nu trebuie să fie în sine de importanță mare, în cercurile evreiești ar putea însemna nu mai mult decât Mesia sau chiar întreaga națiune israelită, iar în elenismul popular erau mulți fii ai lui Dumnezeu,

²⁹ Adrian Thatcher, *Cu adevărat o persoană, cu adevărat Dumnezeu* (Londra: SPCK, 1990) p.77

³⁰ David Brown, *Trinitatea Divină* (1985) p. 108

³¹ Ibidem, p.106

³² Michael Ramsey, *Isus și trecutul viu* (1980) p. 39

adică oameni sfinți inspirați.”³³

James Barr susține că expresia „*Abba*”, frecvent utilizată pentru a ilustra „filiația Divină” a lui Isus (Pacea fie asupra sa!), nu are sensul intim care îi este adesea atribuit, ci pur și simplu înseamnă „tată”.³⁴

James Dunn menționează ambele argumente, pro și contra, pentru natura utilizării cuvântului „*Abba*”. Dunn spune: „*Nu există nicio dovadă reală în primele tradiții ale lui Isus a ceea ce ar putea fi relativ numit o conștiință de divinitate.*”³⁵

Brian Hebblewaite admite: „*Nu mai este posibil să se apere divinitatea lui Isus prin referire la afirmațiile lui Isus.*”³⁶

Sanders scrie: „*Afirmația des repetată că Isus «se așează pe sine în locul lui Dumnezeu» este exagerată. S-a spus adeseori că el a făcut acest lucru pentru iertarea păcatelor, însă, trebuie să observăm, că el a pronunțat doar iertarea, care nu este prerogativa lui Dumnezeu, ci a preoției.*”³⁷

---

³³ Ibidem, p.43

³⁴ James Barr, „*Abba, Tată*”, în *Revista de teologie* - vol. 91, nr. 741; 1988

³⁵ James Dunn, *Hristologia în devenire*, p.60

³⁶ Brian Hebblewaite, *Întruparea* (1987), p. 74

³⁷ Sanders, *Isus și iudaismul* (1985), p.240

Trinitatea

Allah spune în Coranul cel Glorios:

„O, voi oameni ai Scripturii! Nu exagerați în privința religiei voastre și nu spuneți despre Allah decât adevărul! Mesia Isus, fiul Mariei, este Trimisul lui Allah, cuvântul Său pe care El l-a transmis Mariei și un duh de la El. Credeți, așadar, în Allah și în Trimișii Săi. Și nu spuneți: «Trei!» Opriți-vă de la aceasta și va fi mai bine pentru voi. Allah nu este decât un Dumnezeu Unic. Slavă Lui! Să aibă El un copil? Ale Lui (Allah) sunt cele din Ceruri și cele de pe Pământ și Allah este cel mai bun Wakīl (Ocrotitor, Apărător).” [Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt, 4:171]

Pentru majoritatea creștinilor de astăzi, Trinitatea este un concept cheie, însă, pentru primii urmașii a lui Isus (Pacea fie asupra sa!), aceasta era ceva nemaiauzit. *Noua Enciclopedie catolică*, aprobată oficial de către Biserica Catolică, explică faptul că noțiunea de Trinitate a fost introdusă în creștinism în secolul al patrulea:

*„Există o recunoaștere din partea exegeților și a teologilor biblici, inclusiv a unui număr în continuă creștere de romano-catolici, conform căreia nimeni nu ar trebui să vorbească despre Trinitarism în Noul Testament fără o calificare serioasă. Există, de asemenea, o recunoaștere aproape paralelă din partea istoricilor dogmei și a teologilor sistematici că, atunci când cineva vorbește despre Trinitarianism fără calificare, acea persoană s-a mutat de la perioada de origine a creștinismului, să zicem, în ultimul cvadrant al secolului al IV-lea. Abia atunci ceea ce ar putea fi numit dogma trinitară definitivă - un Dumnezeu în trei persoane - a devenit bine asimilată în viața creștină și se crede ... că a fost produsul a trei secole de dezvoltare doctrinară.”*³⁸

³⁸ *Noua Enciclopedie catolică* - volumul 14, p.295

Companionul Oxford al Bibliei, care are adnotări de la peste două sute șazeci de oameni de știință și academicieni din conducerea de Institute biblice și Universități din America și Europa afirmă:

*„Având în vedere că Trinitatea este o parte atât de importantă a doctrinei creștine de mai târziu, este surprinzător faptul că termenul nu apare în Noul Testament. De asemenea, conceptul dezvoltat de trei parteneri coegali în dumnezeire, găsit în formulări ulterioare ale Crezului, nu poate fi detectat în mod clar în limitele canonului.”*³⁹

John McKenzie, în **Dicționarul Bibliei** notează: *„Trinitatea lui Dumnezeu este definită de Biserică ca fiind credința că în Dumnezeu sunt trei persoane, care subzistă într-o singură natură. Această credință astfel definită a apărut abia în secolele al patrulea și al cincilea d.Hr. și, prin urmare, nu este o credință biblică explicită și formală”*.⁴⁰

David Lyle Jeffrey, scriind în *Dicționarul de tradiții Biblice în literatura engleză*, menționează: *„În conformitate cu doctrina creștin-ortodoxă, Dumnezeu este o Singură Fire în trei persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Niciunul dintre ei precede sau i-a creat pe ceilalți sau stă deasupra lor în putere sau demnitate. În termeni teologici preciși, ei sunt unul în substanță (sau esență), coeterni și coegali. Doctrina astfel declarată nu apare în Scriptură; doctrina ortodoxă a Trinității a fost bătută treptat cu ciocanul pe o perioadă de trei secole sau mai mult. Deloc surprinzător, probabil, coveșnicia și coegalitatea persoanelor divine a rămas o chestiune de dispută teologică, și acestea sunt astfel discutate frecvent în contextul ereziei. În anul 381, episcopii s-au convocat din nou la Constantinopol și au stabilit doctrina ortodoxă în forma sa*

³⁹ Bruce Metzger și Michael Coogan (eds.), *Companionul Oxford al Bibliei* (Oxford University Press, 1993) p. 782-783

⁴⁰ John McKenzie, *Dicționarul Bibliei*, p. 899

finală.”⁴¹

F.J. Wilken, baptistul australian, a scris în cartea *Cristadelfianism*: „În Vechiul Testament, Unitatea lui Dumnezeu a fost afirmată în mod clar. Crezul evreiesc, repetat în fiecare sinagogă astăzi este: „**«Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru, este Singurul Domn!»** (Biblia, Deuteronom, 6:4). Aceasta a fost credința primilor creștini, după cum Pavel scrie: **«Este un Singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este mai presus de toți, care lucrează prin toți și care este în toți.»** (Biblia, Efeseni 4:6) Însă, treptat, s-au mai considerat necesare unele adăugiri sau modificări ale acestui crez.”⁴²

În ceea ce privește dovada textuală a Trinității, *Dicționarul interpretului Bibliei* subliniază: „Textul despre cei trei martori cerești (1 Ioan, 5:7) nu este o parte autentică a Noului Testament.”⁴³

„1 Ioan 5:7 spune: „**Căci trei sunt care mărturisesc în Cer: Tatăl, Cuvântul și Duhul Sfânt, și aceștia trei una sunt.**”, dar aceasta este o interpolare cu privire la care nu există nicio urmă înainte de secolul al patrulea”.⁴⁴

Dicționarul biblic Irdmans relatează: „1 Ioan 5:7 face să pară că Ioan a ajuns la doctrina Trinității în forma sa explicită (Tatăl, Fiul și Sfântul Duh), dar acest text este în mod clar o interpolare, deoarece niciun manuscris grecesc autentic nu-l conține.”⁴⁵

Edward Gibbon, de asemenea, a recunoscut că aceasta a fost o născocire și în timp ce acest lucru este acum larg acceptat ca atare și a fost eliminat din cele mai multe traduceri ale Bibliei, o

⁴¹ David Lyle Jeffrey, *Dicționar de tradiții biblice în literatura engleză*, p.785

⁴² F. J. Wilken, *Cristadelfianism*

⁴³ *Dicționarul interpretului Bibliei* -vVolumul 4, p.711

⁴⁴ Ibidem. p. 871

⁴⁵ *Dicționarul biblic Irdmans*, p. 1020

astfel de acceptare a luat timp. Richard Porson l-a apărut pe Gibbon, publicând mai târziu dovada concludentă devastatoare că versetul a fost introdus pentru prima dată de Biserică în Biblia de la sfârșitul secolului al patrulea. În ceea ce privește constatarea lui, Porson a concluzionat: „*Structurile sale sunt fondate în argument, îmbogățite în învățare, și animate cu spirit, iar adversarul său nu merită și nici nu găsește nici măcar un sfert în mâinile lui. Dovada celor trei martori cerești ar fi acum respinsă de orice instanță de justiție; dar prejudecata este oarbă, autoritatea este surdă, și Bibliile noastre vor fi pentru totdeauna poluate cu acest text fals.*”⁴⁶

---

⁴⁶ James Bentley, *Secretele muntelui Sinai*, pp.30-33

Biblia: modificarea, compilarea și traducerea ei

Allah spune în Coranul cel Sfânt:

„Dar vai acelor care plăsmuiesc Scriptura cu mâinile lor și spun: «Aceasta este de la Allah.», pentru a dobândi prin aceasta o mică simbrie! Vai pentru ceea ce mâinile lor au scris și vai lor pentru ceea ce agonisesc!” [Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt, 2:79]

Kenneth Cragg afirmă cu privire la Noul Testament: *„Există condensare și editare, există alegere de producție și martori. Evangheliile au venit prin intermediul minților Bisericii, în urma autorilor. Ele reprezintă experiență și istorie.”*⁴⁷

În mod similar, Dr. Von Tishendorf, unul dintre cei mai fermi și conservatori apărători ai Trinității, a recunoscut că Noul Testament *„în multe pasaje, a suferit o modificare atât de gravă a sensului încă ne lasă în incertitudinea dureroasă a ceea ce apostolii au scris de fapt.”*⁴⁸

Scopul acestei secțiuni este acela de a aduna la un loc diverse fapte despre Biblie, așa cum au fost prezentate de către mulți cercetători creștini. Este interesant faptul că autorul cărții Vechiului Testament, Ieremia, a recunoscut aceleași fapte în urmă cu mulți ani: *„Cum puteți voi să ziceți: «Suntem înțelepți și Legea Domnului este cu noi?» când scribi cu pene mincinoase au falsificat-o? Înțelepții sunt puși la zidul rușini, sunt uimiți, sunt prinși; căci au nesocotit Cuvântul Domnului, și ce înțelepciune au ei?”*⁴⁹

⁴⁷ Kenneth Cragg, *Chemarea minaretului*, p.277

⁴⁸ Ibidem, p.117

⁴⁹ Cartea lui Ieremia, 8:8-9

▪ *Modificarea și transmiterea Bibliei*

Teologii recunosc că Biblia conține multe contradicții și preferă să nu le explice, așa cum fac unii. Pur și simplu, ei acceptă acest fapt, de multe ori fără o respingere a credinței lor. Această onestitate este reprezentată de numărul mare de oameni de știință creștini în căutarea originilor religiei lor.

După enumerarea a numeroase exemple de contradicții biblice, dr. Frederic Kenyon spune: „În afară de discrepanțele mari, cum sunt aceste contradicții, nu există nici măcar un verset în care să nu întâlnim vreo variație a frazelor în diversele exemplare (din manuscrisele antice din care Biblia a fost colectată). Nimeni nu poate spune că aceste adăugiri, omisiuni sau schimbări sunt chestiuni cauzate doar de indiferență.”⁵⁰

În prefața Versiunii Standard Revizuite a Bibliei din anul 1978, treizeci și doi de savanți creștini „de cea mai înaltă eminență”, susținuți de cincizeci de culte creștine, au scris despre versiunea autorizată, cunoscută, de asemenea, sub numele de Versiunea King James, că: „Versiunea King James are defecte grave, atât de multe și suficient de grave încât să se facă apel la o revizuire.”

În anul 1957, martorii lui Iehova au publicat un articol de primă pagină, intitulat „50.000 de erori în Biblie”, în revista lor *Treziți-vă!*, în care au scris: „Există, probabil, 50.000 de erori în Biblie, erori care s-au strecurat în textul biblic.”⁵¹ Cu toate acestea, ei merg mai departe spunând: „ca un întreg, Biblia este totuși exactă?!”

În *Povestea manuscriselor*, reverendul George E. Mernil îl citează pe profesorul Arnold, spunând: „Nu sunt mai mult de 1500-2000 de locuri în care există vreo incertitudine cu privire la textul adevărat”.

⁵⁰ Frederic Kenyon, *Biblia noastră și vechile manuscrise*

⁵¹ 8 septembrie 1957

Cele cinci Evanghelii, scrisă de „Seminarul Isus”, un grup de șaptezeci și patru de savanți creștini de renume din institute de studii biblice și universități din toată lumea⁵², a fost rezultatul a șase ani de studiu dedicat.

Luând decizia de a produce o traducere a Evangheliilor care nu ar fi influențată de credința lor creștină personală, ei s-au străduit să descopere adevăratele cuvinte ale lui Isus (Pacea fie asupra sa!) din Biblie. Din întreg textul, au ales acele pasaje care au crezut că au fost cuvintele valide ale lui Isus (Pacea fie asupra sa!).

Deși avem rezerve cu privire la eliminarea de pasaje lungi care ignoră capacitatea de memorizare a culturilor orale, precum și tendința „Seminarului Isus” de a echivala miraculosul cu mitul, concluzia lor a fost că: „82% din cuvintele atribuite lui Isus în *Evangheliile nu au fost, de fapt, rostite de el.*”⁵³

Ei continuă spunând: „*Atât teologii, cât și savanții biblici au învățat să-l distingă pe Isus din istorie de Hristosul din credință. A fost o lecție dureroasă atât pentru Biserică, cât și pentru savanți. Distincția dintre cele două personaje este diferența dintre o persoană istorică care a trăit într-un anumit timp și loc și o figură căreia i-a fost atribuit un rol mitic, în care el coboară din Ceruri pentru a salva omenirea și, desigur, eventual se va întoarce aici.*”

Citatele de mai sus sunt doar opiniile autorilor, al doilea citat despre rolul mitic poate fi înțeles din faptul că noțiunea de Isus în creștinism se bazează în mare parte pe personaje mitice romane păgâne și acest lucru va fi abordat într-un capitol ulterior.

De la „Seminarul Isus”, avem un fapt arheologic care este mult mai important decât ceea ce poate fi considerată a fi „opinia lor”: „*De fapt, noi nu avem exemplare originale a niciuneia dintre Evangheliile. Nu avem autografe de la niciuna dintre cărțile din*

⁵² Seminarul Isus, Robert W. Funk și Roy W. Hoover (traducători și eds.), *Cele cinci Evangheliile* (1993), pp.533-537

⁵³ Ibidem. p.5

întreaga Biblie. Cele mai vechi exemplare care au supraviețuit din Evangheliile datează de la aproximativ 175 de ani de la moartea lui Isus, și nu există două copii care să fie exact la fel. Și manuscrisele realizate manual au fost aproape întotdeauna «corectate» aici și acolo, de multe ori cu mai multe mâini. Mai mult decât atât, acest decalaj de aproape două secole, înseamnă că textul original grecesc (sau aramaic) a fost copiat de mai multe ori, de mână, înainte de a atinge stadiul în care a ajuns la noi.»⁵⁴

„Cele mai copii fără poziune substanțială a Evangheliilor grecești încă existente - în măsura în care cunoaștem până acum - datează de la aproximativ 200 de ani d.Hr.. Cu toate acestea, un fragment mic din Evanghelia după Ioan poate fi datat la aproximativ 125 de ani d.Hr. sau mai devreme, aproximativ la fel cu fragmentele Evangheliei Egerton (Egerton este numele donatorului). Dar aceste fragmente sunt prea mici pentru a obține mai mult decât mici orificii ale istoriei textului. Cele mai importante copii ale Evangheliilor elene au fost «dezgropate» - mare parte în muzee, mănăstiri și arhive bisericești - în secolele 19 și 20».⁵⁵

Ei rezumă în cele din urmă această chestiune prin a spune: „(...) adevărul evident este acela că istoria Evangheliilor grecești, de la crearea lor în primul secol până la descoperirea primelor exemplare la începutul secolului al treilea, rămâne în mare parte necunoscută și, prin urmare, teritoriu neexplorat.”

Comentariul lui Peake asupra Bibliei observă: „Este bine-cunoscut faptul că Evanghelia primitivă creștină a fost inițial transmisă prin viu grai și că această tradiție orală a avut ca rezultat relatări variate de cuvânt și faptă. Este la fel de adevărat că, atunci când înregistrarea creștină a fost desăvârșită la scris, a continuat să facă obiectul variației verbale, involuntare și

⁵⁴ Ibidem. p.6

⁵⁵ Ibidem. p. 9

intenționate, în mâini de cărturari și editori.”⁵⁶

Enciclopedia Britannica subliniază: „Cu toate acestea, de fapt, fiecare carte a Noului Testament, cu excepția celor patru mari Epistole ale Sf. Pavel, este în prezent mai mult sau mai puțin obiectul unei controverse și a diverse interpoalări (versete introduse), care sunt găsite chiar și în acestea.”⁵⁷

După enumerarea a numeroase exemple de afirmații contradictorii din Biblie, dr. Frederic Kenyon spune: „În afară de discrepanțele mari, cum sunt acestea, nu există aproape niciun verset în care să nu existe o variație a frazelor în diversele exemplare (de manuscrise antice din care Biblia a fost colectată). Nimeni nu poate spune că aceste adăugiri, omisiuni sau schimbări sunt chestiuni doar de indiferență.”⁵⁸

Ehrman menționează: „În orice caz, niciunul dintre manuscrisele originale ale cărților Bibliei nu supraviețuiește acum. Ceea ce **a supraviețuit** sunt copii realizate de-a lungul secolelor, sau, mai precis, copii ale copiilor ale copiilor, vreo 5366 dintre ele doar în limba greacă, datând din secolul al doilea până în secolul al XVI-lea. Surprinzător, cu excepția celor mai mici fragmente, nici măcar două dintre aceste exemplare nu sunt exact la fel. Nimeni nu știe cât de multe lecturi diferite sau moduri de lectură au loc printre martorii supraviețuitori, dar ar trebui să fie în număr de sute de mii.”⁵⁹

Toland observă: „Știm deja în ce măsură impostura și credulitatea au mers mână în mână în vremurile primitive ale Bisericii creștine, ultimul fiind la fel de pregătit să primească precum primul a fost pregătit să creeze cărți. Acest rău a crescut ulterior, când călugării au fost singurii copiiști și singurii păzitori ai tuturor cărților bune sau rele, dar, odată cu trecerea timpului, a

⁵⁶ Comentariul lui Peake asupra Bibliei, p.633

⁵⁷ *Enciclopedia Britannica*, ediția a 12-a, volumul 3, p.643

⁵⁸ Kenyon, Eyre și Spottiswoode, *Biblia noastră și vechile manuscrise*, p.3

⁵⁹ Bart Ehrman, *Modificarea ortodoxă a Scripturii*, p.27

devenit aproape imposibil să se distingă istoria de fabulă sau adevărul de eroare de la început și monumentele originale ale creștinismului. Cum este posibil ca succesorii imediați ai apostolilor au putut astfel confunda vădit învățătura autentică a stăpânilor lor cu ceea ce le-ar fi fost în mod fals atribuit lor? Sau, din moment ce aceștia se aflau în întuneric cu privire la aceste chestiuni, cum au ajuns de i-au urmat cu o lumină mai bună? Și observând că astfel de cărți apocrife au fost de multe ori puse pe picior de egalitate cu cărțile canonice de către sfinții Părinți, propunem aceste două întrebări: de ce ar trebui ca toate cărțile citate drept veritabile de Clement din Alexandria, Origene, Tertulian și restul de astfel de scriitori să nu fie reprezentate în egală măsură ca fiind autentice? Și ce accent ar trebui să fie pus pe mărturia acelor Părinți care nu numai că se contrazic unul pe celălalt, dar sunt, de asemenea, de multe ori în contradicție cu ei înșiși în raporturile lor cu aceleași fapte?”⁶⁰

Ehrman afirmă în continuare că: „Nu în ultimul rând, există unele tipuri de modificări textuale care sunt dificil de luat în considerare de activitatea deliberată a unui copist. Când un scrib anexează douăsprezece versete până la sfârșitul Evangheliei după Marcu, acest lucru poate fi cu greu atribuit unei simple omisiuni.”⁶¹

Comentariul lui Peake cu privire la Biblie: „În prezent, este în general convenit că versetele 9-20 nu sunt o parte originală a Evangheliei după Marcu. Ele nu se găsesc în cel mai vechi manuscris și, cu adevărat, nu au fost, aparent, în copiile folosite de Matei și Luca. Un manuscris armean din secolul al X-lea îi atribuie pasajul lui Aristion, prezbiterul menționat de Papias (ap.Eus. HE III, XXXIX, 15).”

Kenyon și colab. constată că: „Într-adevăr, o traducere armeană din Marcu a fost destul de recent descoperită, în care ultimele douăsprezece versete din Evanghelia după Marcu îi sunt

⁶⁰ John Toland, *Nazarinenii* (1718), p.73

⁶¹ *Modificarea ortodoxă a Scripturii*, pp.27-28

*atribuite lui Aristion, care este de altfel cunoscut ca unul din cei mai vechi Părinți creștini; și este foarte posibil ca această tradiție este corectă".*⁶²

M.A. Yusseff observă: „După cum apare, Victor Tununensis, un episcop african din secolul al șaselea, a relatat în Cronica lui (566 d.Hr.) că, atunci când Messala era consul la Constantinopol (506 d.Hr.), el «a cenzurat și a corectat» Evangheliile neamurilor scrise de persoane considerate analfabete de către împăratul Anastasie. Implicația este aceea că au fost modificate pentru ca creștinismul secolului al șaselea să fie în conformitate cu cel din secolele anterioare.”⁶³

Godfrey Higgins afirmă: „Este imposibil să negi faptul că monahii benedictini ai Sf. Maur, în măsura în care au progresat limbile latină și greacă, au fost foarte învățați și talentați. În cartea lui Cleland **Viața lui Lanfranc - arhiepiscopul de Canterbury**, este următorul pasaj: «Lanfranc, un călugăr benedictin, arhiepiscop de Canterbury, după ce a constatat Scripturi modificate mult de copiiști, și-a dorit să le corecteze, alături de scrierile Părinților, făcându-le agreabile pentru credința ortodoxă (Secundum Fidem Orthodoxum).»”⁶⁴

Higgins continuă spunând: „Același protestant divin are acest pasaj remarcabil: «Fac în mod imparțial mărturisirea că ortodocșii au modificat în unele locuri Evangheliile ... (Noul Testament), în multe pasaje, acestea au suferit o modificare de sens atât gravă încât să ne lase cu incertitudine dureroasă cu privire la ceea ce apostolii au scris în realitate.»”⁶⁵

În total, Tischendorf a descoperit peste 14.800 de „corecturi” doar la un singur manuscris vechi al Bibliei, la *Codex Sinaiticus*

⁶² Biblia noastră și manuscrisele vechi, pp.7-8

⁶³ M.A. Yusseff, *Pergamentele de la Marea Moartă, Evanghelia lui Barnaba și Noul Testament*, p.81

⁶⁴ Sir Godfrey Higgins, *Anacalypsis*

⁶⁵ James Bentley, *Secretele muntelui Sinai*, p.117

(una dintre cele două copii mai vechi ale Bibliei disponibile pentru creștinismului de astăzi), efectuate de nouă (unii spun zece) „corectori distincți”, care au fost efectuate la acest manuscris al o perioadă cuprinsă între 400 până la aproximativ 1200 d.Hr..

Tischendorf s-a străduit în relațiile sale cu textele sale sfinte să fie pe cât de sincer este omenește posibil. Din acest motiv, el nu a putut să înțeleagă cum ar fi putut scribii să judece, nu a reușit să înțeleagă cum au putut scribii, în mod continuu și fără milă „să-și permită să aducă aici și acolo modificări, care nu au fost doar simple modificări verbale, ci au afectat semnificativ înțelesul” sau de ce ei „nu s-au sfiit de la tăierea unui pasaj sau de la introducerea altuia.”

În prefața *Noii Versiuni Standard Revizuite a Bibliei*⁶⁶ putem citi:

„Cu toate acestea, versiunea King James are defecte grave. Pe la mijlocul secolului al nouăsprezecelea, dezvoltarea de studii biblice și descoperirea a numeroase studii biblice și a multor manuscrise biblice mai vechi decât cele pe care s-a bazat versiunea King James, a făcut evident faptul că aceste defecte sunt atât de multe încât să solicite o revizuire.”

În introducerea la aceeași „versiune” se spune: „Ocazional, este evident faptul că textul a suferit în ceea ce privește transmiterea și că niciuna dintre versiunile sale nu oferă o restaurare satisfăcătoare. Aici, putem urmări doar cea mai buna hotărâre a învățașilor competenți cu privire la reconstrucția cea mai probabilă a textului original.”⁶⁷

Marele iluminat ale literaturii occidentale, Edward Gibbon, explică modificarea ilicită a Bibliei în următoarele cuvinte: „Dintre toate manuscrisele existente acum, peste optzeci la număr,

⁶⁶ Oxford Press

⁶⁷ Aici observăm că până și în introducerile de la copiile Bibliei, creștinii învățași admit, de fapt, că transmiterea Bibliei nu este de încredere!!

*dintre care unele au mai mult de 1200 de ani, copiile ortodoxe ale Vaticanului, a editorilor Complutensian, cele ale lui Robert Stephens devin invizibile; și cele două manuscrise de la Dublin și Berlin sunt nedemne pentru a forma o excepție. În secolele al unsprezecelea și al doisprezecelea d.Hr., Bibliile au fost corectate de Lanfranc, arhiepiscopul de Canterbury, și de Nicolae, un cardinal și bibliotecar al Bisericii Romane, Secundum Fidem Orthoxum. În pofida acestor corecturi, pasajul există încă în douăzeci și cinci de manuscrise latine, cel mai vechi și cel mai frumos; două calități rar unite, cu excepția manuscriselor. Cei trei martori au fost stabiliți în Testamentele noastre elene prin prudența lui Erasmus; bigotismul cinstit a editorilor Complutensian; fraudă tipografică sau eroarea lui Robert Stephens în introducerea unei pătrimi și falsificarea deliberată sau ciudatele interpretări eronate ale lui Teodor Beza.*⁶⁸

▪ Fragmentele lui Thiede cu privire la primul secol

Sunt câțiva care pretind că dețin texte creștine timpurii, printre aceștia numărându-se, în special, savantul german Carsten Thiede. Thiede a pretins că a descoperit trei papirus din Evanghelia după Matei din primul secol, datat cu o sută de ani mai devreme decât se credea anterior. Astfel, aceste fragmente pot fi privite ca fiind povești din viața lui Isus (Pacea fie asupra sa!) făcute de „martorii oculari”. Această opinie a fost populară printre creștinii evanghelici, precum Joseph Jay Smith, care se bazează foarte mult pe munca lui Thiede.

Graham Stanton, unul dintre cei mai eminenți savanți ai Noului Testament din Marea Britanie și un specialist de frunte în Evanghelia după Matei, a respins revendicările lui Thiede. Criticile au fost, de asemenea, adunate de la alți zece cercetători importanți în domeniu. Următorii, împreună cu Stanton, resping, de

⁶⁸ Edward Gibbon, *Declinul și căderea Imperiului Roman*, volumul 4, p.418

asemenea, afirmația eronată făcută de Thiede cum că un fragment din Evanghelia după Marcu a fost găsit la Marea Moartă: prof. Hartmut Stegemann, un specialist de frunte Qumran, care predă la Universitatea din Göttingen, prof. Hans-Udo Rosenbaum de la Universitatea din Münster, dr. R.G. Jenkins din Melbourne și dr. Timotei Lim, specialistul Qumran de la Edinburgh.⁶⁹

Pretinderile extrem de radicale ale lui Thiede au fost discreditate de către savantul evreu Hershel Shanks în numărul din mai/iunie 1997 al *Revistei de arheologie biblică* și munca lui Thiede a fost menționată în aceeași revistă ca fiind „învățături lipsite de valoare”.⁷⁰

Profesorul Keith Elliot de la Universitatea din Leeds a publicat o revizuire foarte critică a *Papirusului Isus*, cartea lui Thiede, din *Novum Testamentum*, un jurnal de frunte care publica articole de specialitate cu privire la scrierile Noului Testament și subiecte conexe. În ianuarie 1997, a văzut publicarea cercetării lui T.C. Skeat, cel mai vechi manuscris din cele patru Evanghelii, în *Studii ale Noului Testament*, un alt jurnal de importanță academică. Recunoscut ca fiind un specialist de frunte în studiul manuscriselor grecești timp de peste șaiszeci de ani, Skeat arată că dincolo de orice îndoială rezonabilă, fragmentele din Matei și Luca aparțin Codexului cel mai timpuriu care a supraviețuit. La pagina 30 din cercetarea sa, Skeat spune: „Dacă spun că prefer să se păstreze ceea ce spune Robert, datând din secolul al doilea, este pentru că simt că, circa 200 d.Hr., conferă un aer nejustificat de precizie.”

Cercetarea proprie a lui Stanton privind originea și semnificația teologică a Evangheliei cvadruple a fost publicată în *Studii ale Noului Testament* în iulie 1997⁷¹. El menționează că cel mai vechi scriitor creștin care pare să fi cunoscut și utilizat cele patru Evanghelii este Iustin Martirul, care a scris *Apologia* și *Dialogul* la scurt timp după mijlocul secolului al doilea. Stanton

⁶⁹ Graham Stanton, *Evanghelia adevărului* (1997) pp.200-202

⁷⁰ *Revista de arheologie biblică* (din ianuarie / februarie 1997)

⁷¹ *Studii ale Noului Testament*, vol. 43 (Iulie 1997), pp.317-346

spune: „Nu există nicio dovadă anterioară ... în perioada aflată cu puțin înainte de anul 150 d.Hr., creștinii au început să includă cele patru Evangheliile într-un singur Codex. Această practică a încurajat acceptarea Evangheliei cvadruple și anume convingerea că cele patru Evangheliile – nici mai mult, nici mai puțin – sunt scrierile de fundație ale Bisericii.”⁷²

Stanton stipulează, de asemenea, că concluzia lui este ceva mai precaută decât opinia general acceptată că Evangheliile cvadruple erau o inovație când Irineu a scris despre ele aproximativ la 180 d.Hr..

Alte studii importante care au exclus pretinderile lui Thiede includ:

1. munca lui dr. Klaus Wachel, publicată în *Jurnalul de papirologie și epigrafie*⁷³

2. Peter M. Head în *Data papyrusului Magdalen al lui Matei - un răspuns pentru C.P. Thiede*⁷⁴

3. D.C. Parker în *Evanghelia după Matei a fost scrisă înainte de anul 50 d.Hr.? - Papyrusul Magdalen a lui Matei.*⁷⁵

4. într-un număr special dedicat Evangheliilor, populara revista germană de știri *Oglinda*, a notat în mai 1996 că un papirolog contemporan celebru, Peter Parsons, profesor Regius de limba greacă la Universitatea Oxford, a prezentat, de asemenea, dovezi care contrazic ipoteza lui Carston Thiede.

▪ Traducerea Bibliei

Ne dorim să atragem atenția cititorului asupra savantului William Tyndale și a studenților săi, care au fost persecutați și considerați a fi eretici în secolul al XVI-lea, pentru traducerea

⁷² *Evanghelia adevărului*, p.197

⁷³ Vol. 107, (1995) pp.73-80

⁷⁴ În *Buletinul Tyndale*, vol. 46 (1995), pp.251-285

⁷⁵ *Perioade expositive*, vol. 107 (1995), pp. 40-43

Bibliei în limba engleză în beneficiul maselor de oameni engleze, care nu puteau citi în limba latină.

Până în acest moment, era ilegal pentru „un laic” chiar și să privească la Biblie, trebuia să fie preot sau cleric complet calificat. Deci, de fapt, Bisericii instituite, care pretinde astăzi să fie pentru întreaga omenire, i-au trebuit 1600 de ani ca să realizeze că Biblia (așa numitul „Cuvânt al lui Dumnezeu”) ar trebui să fie accesibilă și în alte limbi!

Tyndale este uneori menționat ca „Părintele Bibliei în limba engleză”, iar el s-a născut în Gloucestershire și a studiat la Oxford (licență în 1512 și masterat în 1515) și la Cambridge, unde a studiat greaca.

Traducerea lui Tyndale, care a fost făcută în exil în Germania, a fost primul Nou Testament tipărit în limba engleză tradus din greacă.

Cuthbert Tunstall, episcopul Londrei în acel timp, a cumpărat copii ale traducerii Tyndale în număr mare, pentru ca acestea să fie arse în public.

Thomas Moore a publicat un dialog în care a denunțat traducerea Tyndale ca fiind „nedemnă să se numească «Testamentul lui Hristos», ci, mai degrabă, «Testamentul propriu a lui Tyndale» sau «Testamentul stăpânului său - Antichristul»”

În perioada sa, în Anvers, s-au făcut multe încercări pentru a-l atrage înapoi în Anglia. El a fost arestat de către agenții împăratului Carol al V-lea și dus la Vilvorde, la șase mile nord de Bruxelles, unde a fost închis într-o fortăreață la data de douăzeci și unu mai 1535.

În august 1536, el a fost judecat, găsit vinovat de erezie (pentru că a avut curajul de a traduce chiar și Biblia !!) și predat puterii laice de execuție. La 6 octombrie 1536, William Tyndale a

fost strangulat și ars pe rug.⁷⁶

John Wycliff și elevii săi, cunoscuți sub numele de Lollarzi, au suferit, de asemenea, persecuții asemănătoare pentru traducerea Bibliei în limba engleză.

Creștinii evanghelici ar spune că oamenii care au persecutat cele două personaje, Tyndale și Wycliff, nu au fost „creștini adevărați”, însă, în același timp, creștinii evanghelici denunță și cataloghează ca fiind „eretici” adepții originari ai lui Isus (Pacea fie asupra sa!), care au avut credințe similare cu Islamul. Lipsa de toleranță în creștinism este demonstrată în modul în care a tratat mereu „ereticii” și acest gen de demonizare este, de fapt, endemic pentru creștinismul de orice fel.

Istoriile detaliate ale John Wycliff și William Tyndale pot fi găsite în cele mai multe cărți de istorie despre Biserică în Anglia.

Creștinismul târziu și paralelele sale din lumea întreagă

Allah spune în Coranul cel Glorios:

„Dacă li se spune: «Urmați ceea ce a trimis Allah!», ei

⁷⁶ Bruce Metzger și Michael Coogan (eds.), *Companionul Oxford al Bibliei* (Oxford University Press: 1993), pp.758-759

**zic: «Ba noi urmăm cele cu care i-am găsit pe părinții noștri!»
Chiar dacă părinții lor au fost neștiutori și nu s-au lăsat
călăuziți!?” [Traducerea sensurilor Coranului cel Sfânt, 2:170]**

James H. Baxter, profesor de istorie ecleziastică la Universitatea St. Andrews, spune în *Creștinismul în lumina cunoștințelor moderne*:

„Dacă păgânismul a fost distrus, s-a întâmplat mai mult prin absorbție decât prin anihilare. Aproape tot ce era păgân a fost raportat pentru a supraviețui sub un nume creștin.... statui păgâne locale au fost etichetate cu numele de Iisus, transferându-i astfel lui cultul și mitologia asociate cu zeitățile păgâne.”

Arthur Findlay, în *Piatra adevărului*, a subliniat că: *„Tocmai în anul 527 d.Hr. s-a decis când s-a născut Isus, când diferiți călugări dotați cu cunoștințe astrologice au fost chemați pentru a decide acest punct important. În cele din urmă, împăratul a decis data de 25 decembrie ca dată a nașterii zeului roman păgân, Mihtra, să fie acceptată ca data nașterii lui Isus. Până în anul 680 d.Hr., nu se luase în considerare simbolul lui Isus răstignit pe cruce și înainte de această dată venerarea i-a fost acordată simbolului mithraic al mielului. Începând cu acest moment, s-a rânduit ca în locul mielului, figura unui om atașat pe cruce ar trebui să-l înlocuiască.”*

Sir James G. Frazier, în celebra sa lucrare, *Creanga de Aur*, a remarcat: *„În ceea ce privește atât doctrinele, cât și ritualurile, cultul lui Mithra pare să prezinte mai multe puncte de asemănare cu creștinismul. Luată toate împreună, coincidențele dintre festivalurile păgâne cu cele creștine sunt prea apropiate și prea numeroase pentru a fi accidentale. Ei marchează compromisul pe care Biserica, în «ora sa de triumf», a fost obligată să-l facă cu rivalii săi învinși și totuși periculoși.”*

În *Hristoșii păgâni* a lui Robertson, citim că Mithra a fost considerat a fi un mare mediator între om și Dumnezeu. Nașterea sa a avut loc într-o peșteră, pe data de 25 decembrie. El a fost născut dintr-o fecioară și a călătorit pretutindeni și, de asemenea, a

avut doisprezece ucenici (care reprezintă cele douăsprezece semne zodiacale). El a murit în serviciul omenirii, a fost îngropat, dar s-a trezit din mormântul său și învierea lui a fost sărbătorită cu mare bucurie. Festivalurile lui mari erau Solstițiul de iarnă și Echinocțiul (Crăciun și Paști?). El a fost numit Mântuitorul și, uneori, reprezentat asemeni unui miel și oamenii se inițiau în acest cult prin botez și sărbători sacramentale aveau loc pentru pomenirea lui.⁷⁷ Mithraismul a fost o religie a „mântuirii”.⁷⁸

Este demn de remarcat faptul că, în limba engleză, toate zilele săptămânii sunt, de fapt, numite după zeități păgâne ale cultelor din nordul Europei. De exemplu, luni este derivat de la „Luna”, deoarece unii dintre păgânii din nordul Europei obișnuiau să se închine Lunii în această zi. Joi provine de la zeul nordic Thor; vineri provine de la zeul nordic Freyr; sâmbătă este derivat de la zeul roman Saturn și, eventual, de la Saturnalia, care a fost o altă „sărbătoare” romană, care presupunea destrăbălare și beție. Însă, cel mai important păgân care numește o zi a săptămânii este duminica, care derivă de la zeul Soare roman Solis Invictus, iar nu de la „Fiul lui Dumnezeu”. De aceea, creștinii de mai târziu, acomodându-se cu romanii și cu cultura lor, adică cu „catholicismul roman”, se închinau duminica (sunday) „Soarelui” (sun) și nu „fiului” (son). Data de 25 decembrie a fost, de asemenea, ziua de naștere a lui Sol și a fost cunoscută sub numele de Natalis Solis Invicti, fiind o perioadă de bucurie, jocuri, giumbușlucuri publice și grațieri de sclavi. Amintiți-vă că aceiași romani sunt cei care mai târziu prezidează Conciliul de la Niceea, în frunte cu împăratul păgân roman Constantin, care a fost el însuși considerat a fi o încarnare și variantă a zeului Soare!! Conciliul de la Niceea și alte „concilii” conduc la doctrine „oficiale” și „ortodoxe”, cu privire la ce cărți ar trebui să fie introduse în Biblie, Trinitatea, iar data nașterii lui Isus (Pacea fie asupra sa!) a fost fixată în ziua de 25 decembrie.

⁷⁷ Robertson, *Hristoșii păgâni*, p.338

⁷⁸ Chambers Compact Reference, *Mitologie* (1991), p.132

Edward Gibbon, în *Declinul și căderea Imperiului Roman*, spune: „Romanii creștini, care ignorau ziua lui de naștere (a lui Isus), au stabilit solemnă sărbătoare la data de 25 decembrie, Brunalia sau solstițiul de iarnă, când păgânii sărbătoreau în fiecare an ziua de naștere a lui Sol.”⁷⁹

Enciclopedia Groliers observă: „Crăciunul este sărbătoarea nașterii lui Hristos, celebrată pe data de 25 decembrie. În ciuda convingerilor despre Hristos pe care poveștile despre nașterea sa le-au exprimat, Biserica nu a stabilit un festival pentru celebrarea evenimentului până în secolul al IV-lea. Până la acest moment, Roma îl sărbătorea pe Invincibilul Soare pe data de 25 decembrie și chiar în anul 274 d..Hr, sub împăratul Aurelian, sărbătoarea era încă celebrată.”

▪Fiii lui Dumnezeu?

În societățile antice, au existat mulți oameni care au fost numiți „fiii lui Dumnezeu”, „copiii lui Dumnezeu”, „fiii zeilor” și așa mai departe. James Dunn, un teolog trinitar, rezumă diferențele lor poziții și contexte: „Cei familiarizați cu cercurile mai ample ale culturii elenistice ar trebuie să știe că:

(1) unii dintre eroii legendari ai mitologiei grecești (și romane) au fost numiți fii ai lui Dumnezeu – în particular, Dionis și Hercule au fost fiii lui Zeus cu mame muritoare;

(2) conducători orientali, în special cei egipteni, au fost numiți fii ai lui Dumnezeu. În particular, Ptolomeii din Egipt au cerut să fie numiți cu titlul de «fii ai lui Helios» în secolul al IV-lea î.Hr., iar în timpul lui Isus, «Fiul lui Dumnezeu» a fost deja utilizat pe scară largă în trimitere la Augustus;

⁷⁹ Edward Gibbon, *Declinul și căderea Imperiului Roman*; volumul 2, p.383

(3) de asemenea, filosofi celebri, precum Pitagora și Platon, au fost uneori «bănuși» că ar fi fost născuți de către un zeu (Apollo);

(4) și în filosofia stoică, Zeus, ființa supremă, a fost considerat ca fiind tată al tuturor oamenilor.

Chiar și cei ale căror orizonturi culturale au fost mai limitate față de literatura de specialitate și tradițiile iudaismului ar fi conștienți de faptul că «Fiul lui Dumnezeu» ar putea fi utilizat în mai multe moduri:

(5) îngeri sau ființe cerești;

(6) originar din Israel sau dintre israeliți;

(7) regele, numit astfel doar de câteva ori în Vechiul Testament;

În iudaismul intertestamentar s-au dezvoltat aceste utilizări ale termenului de «fiu al lui Dumnezeu»:

(8) în I Enoh, îngerii sunt numiți «fii ai Cerului» și «fii ai Dumnezeului din Cer»;

(9) Filon, în amestecul său unic de gândire stoică și evreiască Îl numește pe Dumnezeu «Tatăl Suprem a zeilor și al bărbaților» și vorbește frecvent despre Dumnezeu ca fiind Tată în ceea ce privește crearea, referindu-se la Cosmos ca la «Fiul lui Dumnezeu» și la Logos ca fiind «primul născut al lui Dumnezeu».

(10) israeliți, în special cei neprihăniți, martirii macabei sau cei care fac ceea ce este bine și plăcut pentru natură;

(11) în particular, atenția a fost recent atrasă de doi evrei carismatici, amintiți în literatura rabinică – unul este Honi, «desenatorul de cercuri» (în primul secol d.Hr.), care, conform tradiției, s-a rugat lui Dumnezeu «ca unui fiu al casei» și a avut reputația de a se fi bucurat de o relație filială intimă cu Dumnezeu, care a asigurat succesul cererilor sale; pe de altă parte, este Hanina ben Dosa, de la generația următoare lui Isus, căruia o voce cerească se spune că i s-ar fi adresat cu numele de

«fiul meu».

(12) în cele din urmă, *Manuscrisele de la Marea Moartă* au aruncat în aer trei fragmente interesante: în unul vorbește despre momentul în care (Dumnezeu?) îl va fi conceput pe Mesia printre ei. În cel de al doilea, Mesia davidic cel așteptat este descris în mod specific în limbajul filiației divine, în *II Samuel 7:11-14* și, posibil, făcând o asociere cu *Psalmi, 2:7*. Celălalt vorbește despre cineva care, aparent, ar trebui să fie un rege puternic (Mesia?) – «El va fi aclamat ca Fiul lui Dumnezeu, și ei îl vor numi Fiul Celui Prea Înalt». ⁸⁰”

Gradul de similitudine între utilizarea termenului de „fiu al lui Dumnezeu” cu scrierile evreiești și utilizarea sa în lumea elenistică este vizibilă. În particular, a fost în mod evident o credință sau o convenție larg răspândită că regele era un fiu al lui Dumnezeu, fie ca a coborât de la Dumnezeu, fie că era reprezentantul lui Dumnezeu pentru poporul său. Acest lucru este cunoscut sub numele de Regalitate Divină și este întâlnit în culturile tribale ale lumii. Deci, atât în interiorul, cât și în afara iudaismului, ființele umane ar putea fi numite „fii ai lui Dumnezeu”, fie ca împărtășesc cumva gândirea divină, fie că sunt special favorizate de Dumnezeu sau pe placul lui Dumnezeu. ⁸¹

Dunn continuă: „*Limbajul filiației divine și divinitatea se utilizau pe scară largă și variată în lumea antică și ar fi fost familiare pentru contemporanii lui Isus, Pavel și Ioan, într-o gamă largă de aplicații.*” ⁸²

⁸⁰ Despre acest lucru, Geza Vermes scrie: „4Q246, cu frazele sale intrigante -«fiu al lui Dumnezeu» și «fiul Celui Preaînalt», reamintind de Luca 1:32, 35, a fost în centrul speculațiilor populare în ultimii douăzeci de ani. Patru teorii concurente au fost propuse înainte ca fotografia documentului să fie făcută publică.” (Vermes, *Manuscrisele de la Marea Moartă în limba engleză*, 1995)

⁸¹ Dunn, *Hristologia în devenire*, pp.14-16

⁸² Ibidem. p.17

▪ Isis – mama lui Dumnezeu?

„Madonele negre” ale Europei, care pot fi văzute în arta franceză a secolului al VII-lea d.Hr. în Europa de Est, Rusia, Elveția și Montserrat, au similitudini enorme cu Isis.

Isis era o zeița africană aparținând civilizațiilor din Valea Nilului, al cărei cult a fost răspândit, în cele din urmă, la cea mai mare parte a lumii antice vestice. Copilul Horus era fiul născut din zeul înviat Osiris și din zeița Isis. Legenda lui Isis a devenit un fenomen internațional străvechi; Jocelyn Rhys afirmând că:

„Statui ale zeiței Isis cu copilul Horus în brațe erau comune în Egipt și au fost exportate în toate țările vecine și în multe țări îndepărtate, unde acestea sunt încă găsite cu nume noi care le sunt atașate – creștine în Europa, budiste în Turkestan, taoiste în China și Japonia. Figuri ale fecioarei Isis își fac datoria ca reprezentări ale Mariei, ale lui Hariri, Juan-Yin, Kwannon și ale altor mame fecioare de dumnezei”.⁸³

Un alt fapt interesant este acela că, în timpurile preislamice, arabii din Mecca obișnuiau să se închine unei zeițe numită Al-'Uzza, care a fost o femeie de culoare, iar idolul ei a fost distrus de companionul Profetului Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), Khālid bin Walid (Allah să fie mulțumit de el!). Arabii păgâni venerau și alte zeițe, precum Al-Lat și Al-Manaat.

Sub aspectul de „mama cu copilul”, Isis a fost înfățișată ca fiind o femeie cu pielea maro închis și această imagine a fost răspândită în întreaga Europă. Pe la sfârșitul secolului al treilea d.Hr., cultul lui Isis a fost cel mai mare, aflat chiar peste cultele

⁸³ Jocelyn Rhys, *Crezurile zguduite - Doctrina nașterii din Fecioară* (1922), pp.115-116 (capitolul 3)

zeițelor grecești și romane.⁸⁴

Isis a fost cunoscută sub numele de „Marea Mamă”, „Neprihănită Fecioara”, „Doamna Noastră” și „Maica lui Dumnezeu”.

Pe parcursul secolului al IV-lea d.Hr., s-a discutat în Bisericile creștine europene cu privire la statutul doctrinar al Fecioarei Maria.

În anul 428 d.Hr., Nestorie, un patriarh al Constantinopolului, a prezentat credința conform căreia Fecioara Maria a fost mamă pentru Isus cel divin, credință diferită de facțiunea de guvernare a Bisericii, care insistă că Fecioara Maria era „Mama lui Dumnezeu”.

În anul 430 d.Hr., Chiril al Alexandriei a numit un sinod care cuprindea principalii lideri creștini ai Europei. Declarația oficială din anul 431 d.Hr. a fost aceea că Fecioara Maria era „Mama lui Dumnezeu”, aceasta fiind a fost rezultatul acestui sinod, cunoscut sub numele de „Conciliul din Efes”.

Facțiunea lui Chiril a Bisericii Creștine a format Bisericile ortodoxe europene, care, în cele din urmă, s-au separat în Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă Răsăriteană.

Absențierea Nestorie a fost izgonit din Constantinopol și scrierile sale au fost arse ca urmare a Conciliului din Efes.

Atributele și titlurile care au catapultat-o pe Fecioara Maria pe tărâmul zeițărilor au fost împrumutate de la Isis⁸⁵. În ciuda suprimării oficiale a cultului lui Isis din Europa, acesta a supraviețuit prin venerarea Madonelor negre europene, care sunt imaginile creștin-ortodoxe ale Mariei.

⁸⁴ R.E. Witt, *Isis în lumea greco-romană* (New York: Cornell University Press, 1971), p.81

⁸⁵ Danita Redd, *Madonele negre ale Europei – Răspândirea zeiței Isis africane*, în Ivan Van Sertima (ed.), *Prezența africană în Europa timpurie* (Transaction Publishers, 1996), p.117

Steven C. Cappannari și Leonard W. Moss afirmă că: „Madonele negre sunt imagini impresionante, făcătoare de minuni... implorate pentru mijlocire în diferite probleme de fertilitate. Pelerinaje acoperind sute de kilometri sunt făcute la sanctuarele Madonelor negre... pelerinii călătorind spre sanctuar pe muntele Virgin ar urca scările Bisericii în genunchi, lingând fiecare treaptă cu limbile lor. Atitudinea pelerinului nu emană respect, ci rutina cultului.”⁸⁶

Cultul Madonelor negre europene demonstrează clar răspândirea cultului venerării lui Isis în Europa. Această răspândire poate fi examinată prin dezvoltarea timpurie a iconografiei creștine bizantine și adoptarea de către creștinii ortodocși din Europa a diferitelor zeițe negre pentru a o reprezenta pe Fecioara Maria.⁸⁷

Madonele negre din Europa au o tradiție care datează cu sute de ani înainte de apariția creștinismului instituit. Isis a fost prototipul pentru Madonele negre din Europa, fiind absorbită de Bisericile creștine ortodoxe ale Europei.

În plus, Cappannari și Moss afirmă că, în timpul Revoluției franceze, inginerii au distrus mai multe imagini ale Fecioarei Maria. Aceste imagini și relicve au fost examinate și s-a constatat că ar fi statui de bazalt negru ale lui Isis și Horus. Astfel, este evident că idolii Europei au fost convertiți în statui ale Mariei.⁸⁸

▪ Similitudini cu Budha?

T.W. Doane, în cartea sa – *Mituri biblice și paralelele lor cu*

⁸⁶ Cappannari și Moss, *Cultul mamei – în căutarea Fecioarei negre, ea este neagră pentru că e neagră*, în James J. Preston, *Cultul mamei – temă și variație* (Chapel Hill: Ed. Universității din Carolina de Nord, 1982), pp.53-74

⁸⁷ Danita Redd

⁸⁸ Stefan C. Cappannari și Leonard W. Moss, *Madona neagră: un exemplu de împrumut cultural, în ediția Științifică Lunară*, (vol. 73, 1953) pp.319-24

alte religii, a mers atât de departe încât a dedicat un capitol întreg evaluării comparației dintre Budha și conceptele creștine ulterioare de Isus ca Dumnezeu, Dumnezeu întrupat și „Fiul lui Dumnezeu”, etc.

Doane a inclus o relatare cuprinzând patruzeci și opt de puncte alăturate și o analiză detaliată de la nașterea lor până la sfârșitul vieții lor pe Pământ, așa cum sunt înregistrate în Biblie și în Scripturile budiste.

Conceperea lor, nașterea, misiunile, minunile, ispita, predicarea, cultul, profețiile, moartea, ascensiunea, divinitatea, judecata omenirii și multe alte aspecte înregistrate în Scripturile lor ortodoxe sunt aproape cuvânt cu cuvânt copii exacte în carbon de la unul la altul.

Dr. Mohammed Ansari înregistrează următoarele cuvinte de la un savant creștin eminent, S.M. Melamed: „*Cu toate acestea, canoanele budiste erau deja cunoscute în lumea occidentală înainte de venirea lui Isus. Astăzi, orice indolog de elită neagă cu greu legătura organică dintre cele două religii mântuitoare. Atât de aproape este legătura dintre ele încât chiar și detaliile miracolelor înregistrate în Scripturile «ortodoxe» ale ambelor religii sunt aceleași. Se spune ca Budha a hrănit cinci sute de oameni cu o bucată de pâine, că a vindecat leproși și a redat vederea orbilor.*”⁸⁹

În anul 1884 d.Hr., un istoric german al religiilor, pe nume Rudolph Seydel, a publicat un studiu foarte detaliat, demonstrând că toate basmele, minunile și poveștile creștine au asemănări uimitoare cu mult mai vechile Scripturi budiste.

T.W. Doane observă că, deși astăzi Budha a fost ridicat la poziția unui zeu: „*Nu există niciun motiv să credem că Budha ar fi pretins vreodată că ar fi o autoritate mai mare decât cea a unui profesor de religie, dar, la fel ca în facțiunile moderne, au existat adepți ai lui Budha care, după moartea sa, au purtat învățăturile*

⁸⁹ *Islam și creștinism în lumea modernă*

sale mai departe decât Budha însuși a făcut-o. Acești oameni, nemulțumiți cu venerarea lui doar în timpul vieții sale, l-au înălțat la nivelul unui zeu și, astfel, la un sfert de secol după moartea sa, Budha și-a găsit un loc printre celelalte zeități.”⁹⁰

▪ Cuvântul lui Dumnezeu

În Coran, Isus (Pacea fie asupra lui) este numit „cuvântul”, deoarece el a luat ființă prin Cuvântul lui Allah, care a spus „*Fii!*” și el a fost (Surat 'Al-'Imran, 3:59).

În creștinism însă, adoptarea conceptului precreștin de „cuvânt” în Evanghelia după Ioan s-a făcut pentru a reprezenta divinitatea lui. Termenul grecesc folosit în Evanghelia (Ioan 1: 1, 1:14) pentru „cuvânt” este „logos”, ceea ce înseamnă, de asemenea, „motiv” sau „plan”. Astfel, Isus (Pacea fie asupra sa!) este identificat în Evanghelia cu logos-ul păgân din filozofia greacă, care a fost motivul divin, implicit în Cosmos, oferindu-i ordine, formă și sens. În secolul al VI-lea d.Hr., filosoful Heracletius a propus că ar fi existat un logos în procesul cosmic, echivalent cu puterea raționamentului uman.

⁹⁰ Datorită popularității și tendinței moderne a persoanelor din Occident de a intra în budism, ca o alternativă la consumismul modern și vidul spiritual, ne dăm seama de necesitatea de a cita unele realități ale „Căii lui Budha”. Chiar dacă Budha nu le-a cerut oamenilor să i se închine și nu a pretins că ar fi un Dumnezeu adevărat vrednic de închinare, însă cei mai mulți budiști de peste tot din lume i se închină lui și fac temple colosale, altare și statui gigantice inestetice ale lui Budga. Multe dintre ritualurile de cult care se desfășoară în astfel de locuri includ plecăciuni, prosternări și rugăciuni într-o încercare de a căuta ajutor de la Budha. Între timp, cei mai mulți budiști vor spune ca ei nu i se închină lui Budha și că calea lor este “o cale de adevărată pace interioară și spiritualitate”. Chiar dacă mulți tineri și studenți occidentali intră la budism datorită unor filme subliniind nebunia, precum *Șapte ani în Tibet*, realitățile budiste nu sunt știute cu adevărat. De exemplu, în secolul al XX-lea, budiștii tibetani au scos în afara legii chiar și bicicleta!? Total împotriva oricărui tip de progrese

Filosofii care urmăreau învățăturile lui Zeno din Citicum în secolele al treilea și al patrulea d.Hr., cunoscuți sub numele de stoici, au definit mai târziu logosul ca fiind un principiu activ, rațional și spiritual, care a impregnat toată realitatea.

Judaeus Filon din Alexandria, un filozof evreu vorbitor de limbă greacă (m. 45 d.Hr.), a învățat oamenii că logosul a fost intermediarul dintre Dumnezeu și Cosmos, fiind agentul dintre Dumnezeu și Cosmos și atât agentul creației, cât și agentul prin care mintea umană îl înțelege pe Dumnezeu.⁹¹

---

⁹¹ Dr. Abu Aminah Bilal Philips, *Adevăratul mesaj al lui Isus Hristos* (Dar al-Fatah, 1996) pp.60-61

Unde ne conduc toate acestea?

Allah spune în Coranul cel Sfânt:

**„Spune: «A venit Adevărul și a pierit deșertăciunea!»
Deșertăciunea este sortită să piară!» [Traducerea sensurilor
Coranului cel Sfânt, 17:81]**

1. Coranul are aceleași probleme?

După cum am putut observa, Biblia suferă din pricina unui număr de probleme și erori. Prin urmare, fiind onest și corect, ar trebui să aplicăm criteriile de cercetare similare în evaluarea autenticității Coranului. Cu alte cuvinte, vom descoperi că ceea ce a fost scris despre el și dovezile din manuscris ale Coranului. Cu toate acestea, în cazul în care ne-am bazat pe surse creștine cu scopul de a înțelege problemele din Biblie, nu ne vom baza în principal pe surse musulmane pentru a cerceta Coranul, riscând să fim mai apoi acuzați de părtinire. Cu toate acestea, vom cita studii ale musulmanilor și cercetării de dovezi nemusulmane în favoarea Coranului și a autenticității sale. Pentru a evita orice prejudecată, vom lua în considerare ceea ce majoritatea savanților nemusulmani au spus despre Coran și despre autenticitatea sa. În primul rând, să facem un scurt istoric al Coranului și să vedem unele dintre acuzațiile care au fost aduse împotriva sa.

Coranul a fost recitat de către Profetul Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) care, fiind analfabet, a folosit scribi pentru a scrie versetele Coranului pe pânză, pietre, șei, frunze de curmal, etc., pentru a facilita memorizarea sa de către oameni. **Bukhari** menționează cele ce urmează:

„Atunci când a fost revelat versetul: «Nu sunt egali dreptcredincioșii care rămân în casele lor - afară de cei care au un betșug - cu cei care luptă pe Calea lui Allah, cu bunurile și cu sufletele lor (...）」 [Traducerea sensurilor Coranului cel

Sfânt, 4:95], Profetul (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) a spus: «Chemați-l la mine pe Zaid ibn Thābit și spuneți-i să aducă călimara și osul omoplat (adică hârtie și creion).» Atunci când Zaid a venit, Profetul (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) i-a spus: «Scrie: „Nu sunt egali acei dreptcredincioși care rămân în casele lor (...)” (până la sfârșitul versetului).» (...)”

Pergamentele pe care Coranul a fost scris au fost atât de comune încât Zaid ibn Thābit (Allah să fie mulțumit de el!) a relatat:

„În timpul vieții Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), obișnuiam să compilăm Coranul pe resturi de pânză.” (Bukhari)

Aceste versete scrise au fost uneori oferite triburilor vizitatoare, care le luau cu ei pentru a le învăța. După moartea Profetului Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), mulți dintre Huffadh (cei care au memorat întregul Coran) au fost uciși în bătălia de la Yamamah împotriva apostaziilor. ‘Omar ibn Al-Khattāb (Allah să fie mulțumit de el!), cel de al doilea calif bine călăuzit, i-a sugerat primului calif, Abu Bakr As-Siddīq (Allah să fie mulțumit de el!), că ar trebui să adune tot Coranul într-o singură carte scrisă și să-l păstreze la loc sigur.

Zaid ibn Thābit (Allah să fie mulțumit de el!), care a fost unul dintre principalii scribi, a avut sarcina de a transcrie Coranul. Zaid (Allah să fie mulțumit de el!) s-a adresat tuturor celor care au memorat Coranul și pe cei care au scris copii, verificându-i cu alți martori.

Ceilalți companioni ai Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) care l-au ajutat pe Zaid (Allah să fie mulțumit de el!) să scrie și să compileze Coranul au fost cei patru califi, precum și Ubayy ibn Ka’ab, ‘Abd Allah ibn Mas’ūd, Mu’ādh ibn Jabal, Abu Musā Al-Ash’ari, Mu’āwiyah ibn Abu Sufyaan, ‘Uqba ibn Āmir, ‘Abd Allah bin Arqam, Khālid bin Sa’id și alții (Allah sa fie mulțumit de ei!).

Faptul că Profetul (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) a permis ca Nobilul Coran să poată fi recitat în șapte dialecte arabe diferite (reprezentând modul în care Coranul a fost revelat), a condus mai târziu la unele neînțelegeri. Astfel, Uthman (Allah să fie mulțumit de el!), după consultarea cu alți companioni, a unit toți musulmanii sub o singură modalitate de recitare, care a fost cea a tribului Quraiș, cea pe care Profetul însuși (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) a folosit-o. Copii ale acestui Coran au fost trimise în diferitele părți ale Imperiului musulman pentru a fi utilizate ca model și toate celelalte de modalități de citire și scriere au fost distruse.⁹²

Trebuie remarcat faptul că aceste cărți nu au fost arse din cauza conținutului lor, așa cum este uneori susținut de către misionarii creștini, ci, mai degrabă, pentru că oamenii recitau Coranul în diferite dialecte cu semnificații și înțelegeri ușor diferite. Evangheliștii creștinii necalificați tind să menționeze uneori arderea textelor, cu scopul de a dovedi că Nobilul Coran a suferit aceleași modificări ca și Biblia.

Coranul este recitat de musulmani zilnic în rugăciunile lor, iar unii musulmani au obiceiul de a citi întregul Coranul în trei zile, alții într-o săptămână, iar cei mai mulți într-o lună. Cu toate că este foarte ușor de memorat, Coranul însuși menționând acest lucru; în multe moschei veți găsi copii de șase ani care au memorat întreg Coranul sau o mare parte a acestuia, în limba arabă pură. Comparativ, acest lucru nu se găsește în niciun alt crez, credință, religie, tradiție, ideologie sau teorie din lume! Niciun alt adept al oricărei alte religii nu se poate compara cu această memorizare, care ea însăși este un miracol uimitor și o dovadă a Originii Divine a Coranului.

Nicio altă religie nu are copii sau adulți care cunosc cărțile lor pe de rost. Coranul este considerat a fi Cuvântul lui Dumnezeu

⁹² Pentru mai multe informații, a se vedea: Abu Ammār Yasir Qadhi, *Introducere în științele Coranului*, Birmingham: Al-Hidāyah, 1420 Hijira/ 1999 d.Hr.), pp. 135-139

(Allah) și, astfel, îi este oferit respectul absolut și atenția pe care o merită, iar el nu poate fi comparat cu poeziile simple, miturile sau poveștile.

Acordul total de-a lungul vastului Imperiu musulman al unui singur text standard al Coranului este unul dintre cele mai puternice argumente pentru autenticitatea Coranului, stabilind în mod clar că acesta trebuie să fi fost convenit din cele mai vechi timpuri. În plus, nu există aproape nimic înregistrat în istorie care să precizeze vreo contradicție în rândul musulmanilor cu privire ș la Coran și la textul acestuia. Faptul că toate sectele diferite care au apărut în timpul primei perioade a Islamului, precum Rafidah/Shiah, Khawaarij, Qadariyyah, Jahmiyyah, Jabriyyah, Murjiah, Mutazilismul, etc., nu au menționat în scrierile lor că Nobilul Coran a fost schimbat în mod drastic și nici n-au venit cu propriile lor copii ale Coranului, cu scopul de a justifica punctele lor de vedere politice sau teologice. Aceasta oferă un plus de încredere naturii Coranului. Toate aceste secte au trebuit să citeze din Coran cu scopul de a-și susține cererile și niciuna dintre aceste secte deviante nu au susținut vreodată că Nobilul Coran nu ar fi autentic. Faptul că aceste secte nu au putut inventa sau adăuga un singur verset în Coran demonstrează că musulmanii s-au unit în unanimitate pe un singur text al Coranului din cele mai vechi perioade ale istoriei islamice.⁹³

2. Dovezi ale manuscrisului Coranului

Primul punct de luat în seamă este faptul că lipsa de manuscrise nu dovedește că Nobilul Coran din mâinile musulmanilor de astăzi nu este Coranul care i-a fost revelat Profetului Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!).

---

⁹³ Ideea că Nobilul Coran a fost modificat a apărut doar în timpul epocii moderne. Secte eretice au susținut că Nobilul Coran a fost schimbat de *sahābah*

În al doilea rând, existența unor documente justificative timpurii nu dovedește, de fapt, că acestea au fost cuvintele rostite sau primite de către Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!) sau de orice alt personaj istoric.

Deși acest lucru este ceva pe care istoricul occidental l-ar dori sau l-ar cere, acesta nu este, de fapt, neapărat ceva de încredere. Musulmanii din primele generații, inclusiv din cea a Profetului (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), chiar și Profetul Mohammed însuși (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), au considerat scrisul a fi un instrument util atât pentru conservare, cât și ca referință, însă nu a fost niciodată acceptat ca fiind suficient în sine.

Un exemplu în acest sens este cel în care ‘Omar ibn Al-Khatāb (Allah să fie mulțumit de el!) a fost abordat de o parte a evreilor din Khaybar, care susțineau că au un document de la Profetul Mohammed (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), garantând dreptul lui lor de a rămâne acolo. ‘Omar (Allah să fie mulțumit de el!) l-a respins, pretinzând că este un fals, pe motiv că acesta contrazicea ceea ce a fost transmis pe cale orală de la Profetul însuși (Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!), cu privire la această temă. Acest lucru evidențiază trei chestiuni benefice cu privire la această discuție: în primul rând, posibilitatea de falsificare a unui document; în al doilea rând, avantajul și necesitatea unei lanț de relatatori pe cale orală și, în al treilea rând, acela că părțile ostile cu siguranță nu formulează o sursă mai sigură de informații.

3. Manuscrisele coranice timpurii aflate în posesia noastră

Cele mai multe dintre manuscrisele originale timpurii ale Coranului pe care le avem acum datează începând cu secolul al doilea. Există totuși o serie de fragmente ciudate de papirusuri coranice, care datează din primul secol, după cum se menționează în *Die Entstehung des Coran (Originea Coranului)*. Există, de

asemenea, un Coran complet în Biblioteca Națională Egipteană, aflat pe un pergament făcut din piele de gazelă, care a fost datat în anul 68 *hijrah*. Acest exemplar a fost, de asemenea, menționat de către Von Denffer.⁹⁴

Relatările diferă cu privire la numărul de copii care au fost comandate și trimise în afară de califul Uthman (Allah să fie mulțumit de el!), dar ele variază de patru la șapte. Pare sigur, din diverse surse istorice musulmane, că mai multe au fost pierdute, prin foc printre altele. Există patru copii care îi sunt atribuite lui Uthman (Allah să fie mulțumit de el!).

▪ Manuscrisul din Tașkent

Se pare că copia din Tașkent, cunoscută, de asemenea, sub numele de manuscrisul Samarkand, poate fi aceeași copie a Coranului pe care Uthman (Allah să fie mulțumit de el!) a păstrat-o pentru sine, fiind ucis în timp ce o citea. O carte intitulată *Tarikh al-Mushaf al-Uthman fi Tashqand*, de Makhdu, oferă o serie de motive cu privire la autenticitatea manuscrisului:

1. manuscrisul este scris într-un limbaj folosit în primii cincizeci de ani de la *hijrah*;
2. este scris pe un pergament făcut din piele de gazelă;
3. nu există semne diacritice, ceea ce este un indicativ al manuscriselor timpurii;
4. nu are semnele vocalice introduse de Abu'l-Aswad Ad-Du'ali, care a murit în anul 68 *hijrah*, lucru care sugerează că manuscrisul este datat anterior.

‘Abd Ar-Rahman Lomax a menționat în cartea sa – *Autenticitatea Coranului*, că frunzele de pergament ale Coranului

⁹⁴ Ahmad Von Denffer, *Ulum al-Qu'ran* (Fundăția Islamică, 1983)

din Taşkent au fost evaluate de către A. Shebunin⁹⁵ ca fiind scrise „nu mai târziu de începutul celui de al doilea secol de la hijrah”. Așadar chiar dacă acest manuscris nu este unul dintre Coranele lui Uthman (Allah să fie mulțumit de el!), este totuși foarte timpuriu, într-adevăr.

Obiecții împotriva documentului din Taşkent privind prezența de iluminări între Sure pot fi adresate, însă aceasta nu înseamnă neapărat că nu este manuscrisul lui Uthman (Allah să fie mulțumit de el!). Este posibil ca medalioanele să fi fost utilizate de la o perioadă timpurie sau că acestea au fost adăugate la o dată ulterioară. În mod similar, neregularitatea Codexului sugerează, de asemenea, două posibilități. În primul rând, după cum a sugerat Lomax, manuscrisele ar fi putut fi reparate precum paginile deteriorate. A doua posibilitate este aceea ca documentul să fi fost scris inițial de mai mulți scribi diferiți. Diferența dintre manuscrisele Samarkand și Taşkent în ceea ce privește numărul de linii pe pagină etc. nu sunt argumente care să poată respinge în vreun fel datarea timpurie a acestor manuscrise sau atribuirea lor unor cărturari ce lucrau sub comanda lui Zaid ibn Thābit (Allah să fie mulțumit de el!).

▪ Scrierea în stilul kufic

Mulți dintre misionarii creștini și evangheliști afirmă că Nobilul Coran nu este făcut în stilul kufic și, prin urmare, o analiză concisă a acestei afirmații este necesară.

Coranele lui Uthman (Allah să fie mulțumit de el!) au fost scrise cu această scriere și este aproape de neînțeles pentru cititorii arabi din zilele noastre. Scrierea se făcea fără *hamzah*, *nuqāt* (puncte) sau *tashkil* (mărci vocale). Acesta a fost modul de scriere

---

⁹⁵ Un savant rus al cărui raport privind manuscrisul din Taşkent a stat la baza raportului lui Isāc Mendelsohn privind același text numit *Copie a Coranului Samarkand Kufi de la Universitatea Columbia* (în trimestrialul creștin *Lumea musulmană*, vol.30, 1940)

în acel moment. Prin urmare, o linie dreaptă ar putea reprezenta litera *ba*, *ta*, *tha* sau *ya*. Doar prin context, literele și vocalele corespunzătoare ar putea fi diferențiate. Arabii de la acea vreme erau obișnuiți cu o astfel de scriere și puteau înlocui astfel litera și vocala corespunzătoare, în funcție de context.⁹⁶

Un savant musulman, Al-Qalqashandi, susține că scrierea kufică ar fi fost prima scriere, din care au evoluat toate celelalte. El scrie: „*Scrierea arabă (khatt) este cea cunoscută acum sub numele de stil kufic. Din ea au evoluat toate scrierile prezente.*”⁹⁷

Termenii care i s-au aplicat acestei scrieri de către primii arabi nu au putut avea semnificația cronologică pe care unii arabi de mai târziu și majoritatea scriitorilor occidentali i-au pus-o. Sau este cazul ca numele unui lucru (de exemplu, kufic) să indice în mod necesar originea sa supremă? Cert este că scrierea care a ajuns mai târziu să fie cunoscută sub numele de kufică își are originea mult mai devreme decât înființarea orașului Kufa. Atiq Siddiqui scrie: „*Kufic-ul sau varietatea unghiulară a scrierii arabe a fost localizată aproximativ la o sută de ani înainte de întemeierea orașului Kufa, în anul 638 d.Hr.. (17 hijrah), de la care stilul își trage numele.*”⁹⁸

Aceasta înseamnă că orașul a fost fondat în anul 17 hijrah, iar stilul kufic își are originea cu o sută de ani înainte de această dată! Foarte important, această teorie nu este de acord cu multe dintre teoriile misionarilor creștini, precum cea a lui Joseph Jay Smith. La această concluzie au ajuns și alți scriitori. Spre exemplu, am citit în cartea *Splendoarea caligrafiei Islamice*:

„*Cu toate acestea, scrierea kufică nu își poate avea originea în Kufa, deoarece acel oraș a fost fondat în 17 hijrah / 638 d.Hr.. și stilul kufic este cunoscut a fi existat înainte de această dată.*”⁹⁹

⁹⁶ *Introducere în științele Coranului*, p. 141

⁹⁷ *Kitab Al-A'sha* (vol. 3, p.15)

⁹⁸ *Istoria caligrafiei islamice*, p.9

⁹⁹ *Sijelmassi și Khatibi*, p.97

Datarea arbitrară a originilor acestei scrieri de către cei care încearcă să nu ia în considerare documente justificative islamice contrazice, de asemenea, inscripțiile timpurii de pe monedele și rocile care au fost comentate de către scriitorii occidentali. În ceea ce privește mormântul lui ‘Abd Ar-Rahmn ibn Khayr Al-Hajari, anul 31 hijrah, Nabia Abbott scrie: „*Cea mai veche inscripție, mormântul lui ‘Abd Ar-Rahmn ibn Khayr Al-Hajari, datând din anul 31 hijrah /652 d.Hr.... nu este cu siguranță meccană și poate să fie considerată drept kufic slab.*”¹⁰⁰

Welch datează o piatră de hotar ca fiind pre-93 hijrah, din vremea califului ‘Abd Al-Mālik, care a domnit de la 685 până a 705 d.Hr., scrisă în stil kufic.¹⁰¹

O monedă umayyadă, bătută în Damasc, înscrisă în stilul timpuriu kufic, este datată în anul 107 hijrah. Inscripția ei spune: „*Nu există nimeni vrednic de adorare în afară de Allah, El este Unul și nu are partener.*”¹⁰²

O altă monedă umayyadă, bătută în Wasit, Iraq, înscrisă în stilul timpuriu kufic este datată în anul 108 hijrah, precum se poate vedea în camera 34 de la Muzeul Britanic. Inscripția ei spune: „*Nu există nimeni vrednic de adorare în afară de Allah, El este Unul și nu are partener.*”

▪ Manuscrisul Topkapi

În ceea ce privește manuscrisul Topkapi, există o clauză interesantă în Tratatul de la Versailles (articolul 246): „*În termen de șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului tratat, Germania va înapoia Majestății sale, regele Hijazului, Coranul original al califului Uthman.*”

¹⁰⁰ Abbott, *Creștere și dezvoltare*, p.19

¹⁰¹ Welch, *Caligrafia în artele lumii musulmane*, p.44

¹⁰² Muzeul Britanic, camera 34

S-a sugerat că acest manuscris ar fi datat chiar după primul secol *hijrah*. Dr. Mohammed Shaybani consideră ca este unul din Coranele lui Uthman, iar Mohammed Hamid Allah este, de asemenea, de acord.

▪ Manuscrisul din Muzeul Islamic din Istanbul

Acesta nu pare a fi un manuscris original al Coranului lui Uthman (Allah să fie mulțumit de el!), ci cea mai veche copie a unui original. Este scris în stilul *makki* și poate fi, aproape sigur, datat înainte de sfârșitul primului secol islamic.

▪ Manuscrisul din Moscheea Husein din Cairo

Acesta este cel mai vechi dintre toate manuscrisele și este fie original, fie o copie exactă a originalului, cu similitudini cu scrierea *madini*. Acesta îi este atribuit lui ‘Ali ibn Abu Tālib (Allah să fie mulțumit de el!) și este scris în stilul timpuriu *kufic*, pe care ‘Ali (Allah să fie mulțumit de el!) l-ar fi folosit și poate fi chiar propriul scris de mână a lui ‘Ali (Allah să fie mulțumit de el!), și Allah Știe cel mai bine.

▪ Alte manuscrise coranice

De asemenea, există și alte Corane atribuite lui ‘Ali (Allah să fie mulțumit de el!), iar Ibn Nadim și Ibn Ayn Aba susțin că ‘Ali (Allah să fie mulțumit de el!) a scris trei Corane, dintre care unul se află în Dār Al-Qutb, Najaf. Acesta are următoarea inscripție: „*‘Ali ibn Abu Tālib l-a scris în anul 40 hijrah.*”

Există manuscrise coranice atribuite lui Hajjaj ibn Muawiyah, datate din anul 49 *hijrah* și lui ‘Uqba ibn Amir, datat în anul 52 *hijrah*, care se găsește în Turcia. Mai multe informații despre acest subiect pot fi găsite în *Tarikh al-Khatim al-Arabi* sau *Dr. Salahuddin al-Munajjid*.

De asemenea, este demn de remarcat faptul că nu există nicio modificare în aceste manuscrise din Coran aflate în posesia noastră astăzi. *Institutul de Cercetare a Coranului*, Universitatea din Munchen, Germania, a colectat și cercetat vreo 42.000 de copii complete sau incomplete ale Coranului, adunate din toate colțurile lumii. După circa cincizeci de ani de studii au raportat că, în ceea ce privește diferențele dintre variatele copii, nu au existat variante, cu excepția greșelilor ocazionale ale copiștilor, care ar pot fi ușor constatate. Institutul a fost distrus de bombele americane în timpul celui de-al doilea război mondial.

4. Ce spun învățații nemusulmani despre Coran?

Am dori să menționăm ceea ce cercetători nemusulmani ai Islamului recunoscuți au spus despre Coran. O examinare scurtă a câtorva declarații ale unora dintre acești scriitori ar fi un indiciu al opiniei dominante pe această temă și a naturii Divine (a Coranului):

a. Adrian Brockett – „*Transmiterea Coranului după moartea lui Mohammed a fost în esență statică, mai degrabă decât organică. A fost un singur text și nimic semnificativ, nici măcar pretinsul material abrogat nu poate fi scos și nici nu poate fi adăugat în interior. Acest lucru s-a aplicat chiar și primilor califi. Eforturile acelor cercetători care încearcă să reconstruiască orice alte versiuni ipotetice originale ale textului (scris) doar nescotesc jumătate din esența Scripturii musulmane.*”¹⁰³

b. Arthur J Arberry - „*În afară de anumite modificări ortografice ale metodei originale oarecum primitive de scris, destinate să restituie acele părți ambigue lipsită și să facă ușoară sarcina lectura și recitarea sa. Coranul tipărit în secolul al XX-lea este identic cu Coranul autorizat de Uthman în urmă cu mai bine de*

¹⁰³ *Apropieri la istoria interpretării Coranului*, p.44

1400 de ani.”¹⁰⁴

c. John B. Taylor - „Astfel, suntem încrezători în faptul că Coranul pe care îl avem astăzi este, pe cât este omenește posibil, textul care a fost stabilit la câțiva ani de la moartea Profetului.”¹⁰⁵

d. Harry Gaylord Dorman – „Este o Revelație literală de la Dumnezeu, dictată lui Mahommed de către îngerul Gavriil, perfect în fiecare literă. Este un miracol omniprezent, care depune mărturie în favoarea sa și a lui Mohammed, Profetul lui Dumnezeu. Calitatea sa miraculoasă reiese parțial din stilul său, atât de perfect și de măreț încât nici oamenii, nici djinnii nu ar fi putut reproduce fie și un singur capitol care să se compare cu cel mai scurt capitol al său, și parțial din conținutul său plin de învățături, profeții despre viitor și informații uimitor de exacte, pe care analfabetul Mohammed nu ar fi putut să le adune de unul singur.”¹⁰⁶

e. Laura Veccia Vaglieri – „În ansamblu, găsim în el o colecție de înțelepciune care poate fi adoptată de către cel mai inteligent dintre bărbați, cel mai mare dintre filosofi și cel mai abil dintre politicieni ... Însă, există o altă dovadă a naturii Divine a Coranului; este faptul că a fost păstrat intact de-a lungul veacurilor din momentul Revelației sale și până în prezent... Citită și recită de către lumea musulmană, această Carte nu trezește în credincios niciun sentiment de dezgust;ci, mai degrabă, prin repetare, este din ce în ce mai iubită cu fiecare zi. Ea dă naștere la un sentiment profund de evlavie și respect în cel care o citește sau ascultă.”¹⁰⁷

f. H.A.R. Gibb – „Ei bine atunci, în cazul în care Coranul ar fi propria sa compoziție (a lui Mohammed) alți oameni ar putea rivaliza cu el. Lasă-i să producă zece versete ca acestea. În cazul în care nu ar putea (și este evident că nu vor putea), apoi lasă-i să

¹⁰⁴ De la introducere la traducerea Coranului

¹⁰⁵ Gânduri despre Islam

¹⁰⁶ Către înțelegerea Islamului (New York: 1948), p.3

¹⁰⁷ Apologia Islamismului, pp.57-59

accepte Coranul ca pe un miracol probatoriu remarcabil.”¹⁰⁸

g. G. Margoliuth – „*Coranul ocupă desigur un loc important printre marile cărți religioase ale lumii. Deși cel mai tânăr dintre lucrările epocale din această clasă de literatură, el conduce aproape orice la efectul minunat pe care l-a produs maselor mari de oameni. El a creat o întregă, dar nouă fază a gândirii umane și un nou tip de caracter. A transformat mai întâi un număr de triburi deșertice eterogene din Peninsula Arabică într-o națiune de eroi și apoi a început să creeze vaste organizații politico-religioase ale lumii mahomedane care sunt una dintre forțele mari pe care Europa și Orientul trebuie să ia în calcul astăzi.*”¹⁰⁹

h. Dr Steingass – „*O lucrare care trimite mai departe emoții atât de puternice și aparent incompatibil chiar și cititorului îndepărtat - îndepărtat în timp, și mai mult ca dezvoltare mentală – o lucrare care nu numai că cucerește repulsia cu care poate începe examinarea sa atentă, dar schimbă acest sentiment negativ în uimire și admirație, o astfel de lucrare ar trebui să fie într-adevăr o producție minunată a minții umane și o problemă de cel mai mare interes pentru fiecare observator atent al destinului omenirii. Aici, prin urmare, meritele sale ca producție literară este posibil să nu se măsoare prin unele maxime preconceptuate de gust subiectiv și estetic, ci prin efectele pe care le-a produs în contemporanii lui Mohammed și conașionarii săi. Dacă a vorbit atât de puternic și convingător în inimile ascultătorilor săi încât să sudeze elemente centrifugale și antagonice într-un singur corp compact și bine organizat, animat de idei aflate mult dincolo de cele care au condus lumea arabă, atunci elocvența sa a fost perfectă, pur și simplu, pentru că a creat o națiune civilizată din triburi sălbatice și a adus o adiere proaspătă în urzeala veche a istoriei.*”¹¹⁰

i. Arthur J. Arberry – „*În efectuarea prezentei încercări de a*

¹⁰⁸ Mahomedanismul (OUP), p.42

¹⁰⁹ J. M. Rodwell, Coranul (1977), p. 7

¹¹⁰ T.P. Hughes, Dicționarul Islamului, pp. 526-528

îmbunătăți performanța predecesorilor mei și pentru a produce ceva ce poate accepta sonor, deși slabă retorică sublimă a Coranului arab, am studiat din greu complicatele și bogatele ritmuri variate care – în afară de mesajul în sine – constituie cererea de necontestat a Coranului care se numără în mod incontestabil printre cele mai mari capodopere literare ale omenirii... această trăsătură caracteristică - «această simfonie inimitabilă», precum credinciosul Pickthall a descris Cartea sa Sfântă, «sunetele care aduc oameni la lacrimi și extaz» - a fost ignorată aproape în totalitate de către traducătorii precedenți; prin urmare, nu este surprinzător faptul că au forjat sunete plictisitoare și plane într-adevăr, în comparație cu splendidul decor original.»¹¹¹

Alți învățați care compart această poziție cu privire la Coran îi includ pe Montgomery Watt, Muir, Guillaume, Glubb și Paret. ‘Abd Ar-Rahīm Green a remarcat că: „Ignorarea moștenirilor acestor scriitori a cauzat divergență față de poziția de autoritate a acestor scriitori radicali distrugători de mituri¹¹² și a condus la respingerea în unanimitate a teoriilor făcute de critici mai echilibrați”¹¹³.

¹¹¹ *Coranul interpretat* (OUP: 1964), p. 10

¹¹² Precum Patricia Crone, Michael Cook, Wansborough, Andrew Rippon și colab.

¹¹³ ‘Abd Ar-Rahīm Green, *O expunere autoritară, partea 2 - Exemplu de neinformare*, - Smith și Coranul, dovezile manuscrisului

www.islamhouse.com

Cuprins

Nr.	Titlu	PAG.
1	✧ Introducere	2
2	✧ Răstignirea	9
3	✧ Creștinismul timpuriu	14
4	✧ Este Isus (Pacea fie asupra sa!) Dumnezeu?	21
5	✧ Trinitatea	23
6	✧ Biblia	27
7	✧ Creștinismul târziu și paralelele sale din întreaga lume	40
8	✧ Unde ne conduc toate acestea?	51

